ANTRA DALIS

NAUJIENOS

PART TWO

VOL. XLII — Chicago 8, Ill. Ketvirtadienis, Gruodžio-December 22 d., 1955 m. — 300

Literatūra

RAŠTIJA • MENAS • MOKSLAS

NR. 295 — CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS — XI METAI

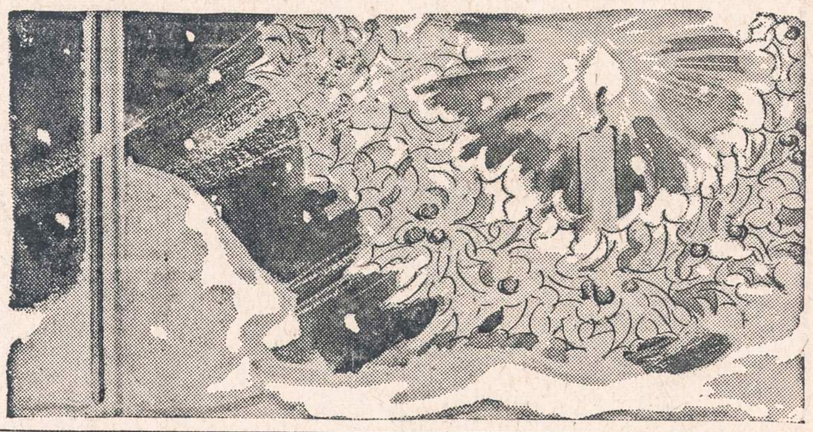

JUOZAS ŠVAISTAS

TAIP, TAS PATS: JURGIS BIELINIS!

(Ištrauka iš naujai pasirodžiusio romano: KNYGNEŠIŲ PĖDSAKAIS)

Darbymečiu nustojo Ūdra važinėjęs. Ūkis buvo nemažas, trise neapsidirbdavo. Tekdavo iš šalies pasikviesti dar ar nusamdyti. Saulės ir prakaito gausumoj bematant praėjo darbymetis. Laukuose tik ražienos styrojo. Vyrai lengviau atsipūtė ir daugiausia apie namus sukinėjosi. Kazys vėl vargino galvą dėl to, kas jam atrodė svarbiausia. Kažin kuo visi tie jo planai ir sumanymai būtų pasibaigę, jeigu ne vienas lemtingas įvykis.

Tą pavakarę abudu broliai, Kazys ir Domas, sėdėjo prie stalo, belaukdami vakarienės. Augustė, užkaitusi puodą, kurstė ugnį priekrosnyje. Už durų pasigirdo tvirti svetimo žmogaus žingsniai. Durys plačiai atsidarė ir įžengė vyras. Kresnas, tvirtas, laisvai atsilapojusia miline, nublizgintais auliniais batais. Ryškios, gyvos akys žvitriai žvalgėsi.

— Sveiki gyvi, šeimininkai!

Visus paveikė barzda — tanki, rusva, truputį susiraičiusi. Toji barzda ir toks nekrikščioniškas pasisveikinimas įnešė sumišimo ir tarytum pakirto žodį. Po keleto akimirksnių abejingai, iš lėto atsiliepė Kazys:

— Kugi beveiksim nebuvę gyvi...

— Rodos, nesuklydau? Stačiai būsiu pataikęs ant Kazio Ūdros, Karolio sūnaus?

— Na?! — nustebimas ir nepasitikėjimas didėjo.

— Tamsta, kiek aš žinau, būsi važinėjęs į šiluvą, susitikęs ten su Miklium, Starševskiu? Paskui klausinėjai Vincą Kazanauską? Vienu žodžiu, nori prisidėti ar tapti knygnešiu?

Jokio atsakymo. Įtarimas didžiausias. Akylai visi namiškiai žiūrėjo į ateivį. Tasai drąsiai, atvirai gaudė nustebusius žvilgius. Lengva šypsena žaidė apvaliam, platokam veide. Iš jo tryško sveikata, energijos gausumas. Nežinomasis stovėjo tvirtai, truputį praskėtęs kojas, nelyginant Anglijos karaliaus gvardietis. Nors apdaras kaimiškas, tačiau pavaizdas iškilmingas. Jei čia dabar, milinės vietoj, būtų meškenos arba auksuotais antpečiais uniforma, tikras generolas atrodytų, arba pats Kapauskas, Vadaktų dvaro ponas. Tas ponas, kurio baudžiauninkais buvo Ūdros.

Tarytum juokais, tarytum pabardamas vėl prašneko nepažįstamasis:

— Tai ko gi čia dabar spoksot, lyg kipšą kokį pamatę? Argi jau nebesusiprantat, kad aš — Jurgis Bielinis

Bematant sukruto ir pagyvėjo Kazys:

— Jurgis Bielinis? Mylėk tu, pone Dieve! Vadinasi, Bieliakas?

— Taip, tas pats: Bielinskis, Bielianis, Bieliakas, Baltutis, ir pagaliau — Bielinis! Kaip vadinsi, taip nepagadinsi!

Iškėstom rankom prišoko Ūdra:

— Na tai prašom! Prašom! Mylėk tu, pone Dieve! Kviečiu už stalo! Čia vis ta barzda, kad ją kur čemeris... Iš karto pamaniau, kad burliokas, paskum, kad šnipas koks ar žandaras persivilkęs... O dar ir tokia mintis buvo pašokusi: gal čia naujas ir visai negirdėtas dar žemaičių plėšikas...

— Cha! Cha! Cha! Vis blogas ir blogas žmogus. Nė iš vienos pusės gerojo paveikslo... Tikrai, kad čemeris...

Bielinis kvatojo ir vilkstėsi. Jis nusivožė kaškietą (tam tikros rūšies kepurė). Papuro jo plaukų šviesios ilgos kuokštos. Vienos nukrito žemyn, kitos draikėsi ant viršugalvio. Plaukus paakėjo penkiais pirštais. Milinę buvo nusivilkęs, bet vėl užsimetė ant pečių, nes pasipurtė, lyg drebulių sukrėstas. Ilgai neprašomas įsitaisė pačioj krikštasuolėj, tarytum savo namuose. Atrodė patenkintas. Jo kalba ryškiai, maloniai skambėjo.

— Tai matot, kaip išeina... Kartais ir barzda daug reiškia. Vadinasi, visai kitaip buvot pamanę... Burliokai irgi manęs nebepažįsta. Tik tam aš savo barzdą ir atželdinau. Bet citat! Niekam nė žodelio, kad aš čia buvęs. Suprantat?

Kazys tuo tarpu trepinėjo, blaškėsi po trobą, lyg galvą pametęs. Didelis, nesuvaldomas džiaugsmas tvino jo sieloj. Toks nepaprastas, šviesus pasidarė jam šis vakaras. Lyg kokia palaima būtų nužengusi ir pripildžiusi jo širdį. Naujas, giedrėjantis vaizdavosi rytojus.

Domas buvo paveiktas priešingai. Jo nujautimas nieko gera nerodė. Jam pasivaideno, lyg kokia nelaimė būtų įslinkusi ir pasislėpusi jų namuose. Jis sėdėjo rūgščiu veidu ir žvalgėsi nepasitikinčiomis akimis.

Augustė stebėjo abudu brolius, svečią ir atidžiai viską sekė. Domas jai nepatiko. Jis visada kažkoks tamsus, paniuręs. Ją paveikė šviesus, džiugus Kazio nusiteikimas. Jauna netekusi tėvų ir augdama su broliais, labiau buvo pamilusi Kazį. Šis, nors ir vyresnis, bet artimesnis jai buvo savo būdu ir širdies švelnumu. Ji daugiau draugavo ir atviresnė būdavo su Kaziu. Mielai paklusdavo jo liepiama. Su Domu dažniau pasiginčydavo ir net susibardavo, ilgai besipykdami.

Kazys prišoko prie sesers ir pašnibždėjo jai į ausį. Toji nukaitė puodą, išsitraukė keptuvę, pasidėjo kiaušinių, lašinių. Taipo pat pašnibždėjo ir Domui. Brolis nė nekrustelėjo, tarytum negirdėjo. Šiuo metu jam kas kita rūpėjo. Jis atsargiai, lyg sąmokslininkas koks, paklausė svečią:

net penkis šimtus rublių policija pažadėnet penkis šimtus rublių policija apžadėjo?

— Teisybė.

— Na argi atsirastų, kas taip padarytų?

— Aje, kiek tiktai nori! Pirmiausia mano ūkio nuomininkas...

— Tai kaipgi čia dabar?

— Labai paprastai! Jis tikisi lengvai uždirbsiąs tuos pinigus ir be vargo įsigysiąs ūkį. Jei mane nubaustų, be abejo, atimtų man ūkį ir išmestų šeimą. Vieną kartą jau buvo užvedęs policiją ir vos tik nesuėmė manęs... Aš dabar kaip ir be namų ir be šeimos...

— Užareštavo?

— Ne...

— Tai kodėlgi?

— Turiu slapstytis. Net toje apylinkėje pavojinga man pasirodyti. Matai, kaip galima lengvai apsirikti. Juk tas Vegys iš pradžių pasirodė gana padorus ir patikimas žmogus.

— O tamsta, berods, iš Purviškės, Suostų parapijos, Biržų apylinkės?

— Taip, iš ten pat.

— Man tik dyvai, kad tamsta iš viso čia gyveni...

— Kaip tai čia?!

— Nugi mūsų krašte!

— O kurgi, sveikojo protu, aš turėčiau gyventi?

— Nugi Amerike, ar kur kitur... Seniai aš taip pamanydavau, kad jau išbėgęs...

— Aš? Išbėgęs? E, brolyti tu mano! Nepažįsti dar Jurgio Bielinio! Baltojo Erelio! Lietuvos Karaliaus! Aš čia gimiau, čia ir numirsiu! Bet, kol numirsiu, nė vieno burlioko Lietuvoj nebeliks! Lietuva buvo ir bus laisva! Paminėsit jūs mano žodžius! Aš niekad tuščiom nekalbu... Čia taip šventa ir tikra, kaip dangus ir žemė!

— Bus kas, ar nebus ir kada tai bus, o žmogus už nieką gali pražūti...

Bielinis buvo benurimstąs. Skaudus Domo įžeidimas kaip ir atslūgo. Bet dabar tarytum geležies nuolauža būtų kas įplėšęs jam pačią širdį. Kraujas ūžtelėjo į galvą ir nudažė visą veidą. Smarkiai jis pašoko ir subedė į Domą aštrų savo žvilgsnį.

— Kaip tai už nieką!? štai, rodos, tu suaugęs jau ir nedurnas esi, tad pasakyk tu man: kam žmogus yra gimęs ir gyvena šioje žemėje?

Domas apglumo, jis blaškėsi. Tylūs, susikaupę žiūrėjo Kazys ir Augustė. Abudu be galo buvo patenkinti. Juodu lengvai šypsojos, bet viduje knietė smarkiai sušukti "ot gerai" ir garsiai papliaukšėti delnais.

— Hm... Kam? Nu, kam?.. Kiekvienam aišku... — graibstėsi Domas.

— Kas aišku? — spaudė pasigavęs Bielinis.

— Kad tamsta klausinėji, kaip kunigas... Aš nebe mažas vaikas, kad katekizmą atsakinėčiau.

— Žinau tavo katekizmą! Kad pilvą prikimštum ir migį turėtum. E, brolyti tu mano! Tada gyvulys daug padoresnis ir aukštesnis sutvėrimas. Jis kam nors daugiau tinka, negu tik pats sau. Jis tarnauja žmogui, naudingas visais atžvilgiais.

— O tu žinai, kaip vadinami tie, kurie pabėga iš karo lauko?

— Žinau! Bet čia visai kas kita...

— Ne, žmogeli. Ir čia lygiai tas pats. Ir čia dezertyrai, kur jie bebūtų, jei pabūgo pavojaus ir išnešė kudašių. Pažįstam tokius drasuolius, kol maža rizikos ir pelnas į kišenių. Bet vos tik šmėkštels raudonkepuris, tuojau ir dingęs "didelis veikėjas". Taigi, pabėgti nesunku. Visada galima tai padaryti. Bet tu čia manykis ir dirbk! O mes privalom dirbti, kovoti ir priešintis. Dirbdami turim būti tokie gudrūs, kaip lapė, šunų apnykta, ir tokie judrūs, slidūs, kaip žaltys, įsiranges į batą palovyje ir staiga užkluptas.

— Bet vistiek juokinga... — spyrėsi Domas.

— Kas juokinga?

— Ką mes čia, Dieve... Tiktai dulkės prieš tokią galybę...

— Hm! Sakai, dulkės... Ogi žiūrėk erkė. Rodos, mažas ir menkas vabalėlis, o kai prasiskverbia po oda ir pradeda graužti, iš proto varo. Arba inkstirai, kai daug ir kai iš visų pusių suima, net didžiulį gyvulį paguldo...

— Perprašau labai... — atsargiai įsiterpė Kazys; — Taigi, gal užkąstumėt? Nueik, Domai, kaip sakiau, prikošk alaus.

Svečias vėl pasipurtė ir tarytum susitraukė.

— Šiandie ne. Lyg koks šaltis mane krečia, lyg negera kažkaip... Jei karštos arbatos galėtumėt ir bent porą gerų stiklelių. Matyt, pervargęs būsiu... Vėl buvo užklupę, prakeiktieji. Ir savo širmąją užvariau... Vos išnešiau kudašių. Taip per visą gyvenimą, lyg koks nekrikštas... Bėgi nuo vilko, žiūrėk — jau ant meškos beužšokąs...

— Beje, aš visai pamiršau apie kumelę... — nusikaltęs pasijuto Kazys.

— Neklausinėk ir nesirūpink: viskas bus sutvarkyta. Aš niekad neprivažiuoju ir nestatau ten, kur manau ilgėliau užtrukti. Sustoju tik ten, kur viskas žinoma ir jau įgudę šeimininkai.

Kazys vėl nuskubėjo tvarkytis. Svečias sudraudė:

— Palik aniems, jie sutvarkys, o tu prisėsk. Noriu, kaip tas sako, truputį apšviesti, kol pradėsim drauge dirbti. O darbo daug ir talkininkų nemaža reikia. Mūsų žmonės mėgsta knygas ir knygnešius brangina. Šit kad ir aš: kur tik einu, ten man namai ir stalas. Žinoma, pasitaiko ir tokių, kurie vandens šaukšte prigirdytų. Bet tai nedaug, tenka pasisaugoti. O žmones reikia šviesti, reikia kaip galima greičiau kirsti tas šaknis, ant kurių laikosi mūsų prispaudėjai. Kai sukrusim visi, tikrai neatsilaikys burliokai! Susipras jie, vėl grąžins mums spaudą ir duos laisvę.

Kazys sėdėjo, nenuleisdamas akių nuo Bielinio. Ne tiek jis klausėsi, kiek pergyveno. Jį veikė ne žodžiai, bet pats Bielinio asmuo. Galėjo tuos žodžius kas kitas pasakyti. Jie nesudarytų tokio įspūdžio — būtų paprasta kalba. Pirmasai įspūdis ir nustebimas tebevaldė Kazį. Vis negalėjo atsakyti sau į klausimą: iš kur to žmogaus iškilmingumas ir galia? Jis jautėsi tiesiog pavergtas. Kai arčiau įsižiūri, rodos, toks pat paprastas, artimas ir savas žmogus. Net silpnybių beturįs, kurių visai neslepia. Bet, kai stengiasi suprasti, vėl neaišku. Užeina Kaziui noras palyginti su Kapausku ir kitais ponais. Tie jam aiškūs. Anie iš karto išsiskiria savo pavaizdu, kilme, poniškumu. Jų galia sena, jau nuo amžių tokia. Bet kaipgi čia dabar?

Domas vis dėlto pakilo. Nerangiai perėjo per kambarį. Susirado indaujoj degtinės, užpiltos ant žolių, kaip vaistas. Atnešė ant stalo tą butelį, stiklelį ir pastatė ties Bieliniu.

Troškuliui numarinti ar ūpui pakelti Ūdrų namuose buvo geriamas tik alus — savas, naminis. Jo visada turėdavo. Degtinės retkarčiais, kai jau didžiosios šventės ir ypatingi svečiai laukiami. Svečias dabar buvo retas. Šeimininkams būtų buvusi proga nuplauti gomurį. Bet svečias atsisakė gerti alaus, o vieniems kaip ir nepridera. Kaziui šia aplinkybe alus labiau būtų pravertęs kaip slopintojas, o ne ūpo kėlėjas.

Augustė tuo pat metu paruošė arbatą, vakarienę. Viską padėjo ant stalo. Pati vėl pasitraukė prie krosnies. Kai vyrai susėda ir turi savų reikalų, tada moterys nesikiša. Tokia kaimo buitis.

Bielinis prisipylė stiklelį ir vienu ypu išlenkė. Grasiai susiraukęs nusipurtė. Nejučiomis jo akys susidūrė su langu. Ne tiek jis žiūrėjo, kiek klausėsi ir įsigyveno.

— Čia taip ramu... tylu... Tikrai maloni, palaiminta vietelė...

Dabar prakalbėjo ir Kazys.

— Dėl jaukumo gal ir jauku, tik kad tamsu...

— Iš palengvo susitvarkysim. Svarbu, kad yra lempų, užtenka žvakių. Vadinasi, gero degalo netrūksta — visada galima nušviesti. Tik reikia gero, apsukraus zakristijono. Ar netiesa, Kazy?

— Iš tikrųjų gal tamsu? O aš, kaip apsnūdęs, nė nesusiprantu. Guste, atnešk tu mum čia žiburį!

— Dėl šito žiburio ne taip svarbu. Suspėsim... Aš kalbu apie kitą šviesą...

Kai Ūdra konkrečiai susirūpino dėl žiburio, Bielinis paabejojo: ar čia suprato jo alegoriją, ar ne? Tada visai atvirai, įtikindamas pasakė:

— Taip, čia mes susibursim ir plačiai, bendrai dirbsim. Štai kaip, Kazy. Nuo šiol vadinsimės paprastai, kaip bičiuliai: tu ir tu, Jurgis ir Kazys. Jokių ponų nei tamstų kad nebūtų!

Ūdra tebegaudė savo mintis:

— Kad man tą sieną kaip nors pamačius ir Prūsuose susipažinus?

— Tatai lengva padaryti, jei tik nusistatęs. Aš parodysiu kelią ir pamokysiu, kaip elgtis. Bet jeigu policija tave sučiuptų, tada nekeik manęs. Aš pats nuo tos nelaimės nesu apsaugotas. Aš kalbu visai atvirai ir noriu, kad mane suprastum. Čia aš neprikalbinėju tavęs prie to darbo, o tik pasisakau, sielojuos. Čia turi būti laisvas pasirinkimas ir nusistatymas.

— Aš labai norėčiau ir seniai jau trokštu...

— Puiku! Tad ryt ir važiuojam!

— Jau ryt?! — staiga pašoko ir keistai sužiūro Ūdra.

— O ką, pabūgai? — nusijuokė Bielinis.

— Ne... Ne dėl to. Tik taip ūmai, netikėtai... Be pasirengimo...

— Čia dažniausia turi būti staiga ir netikėtai, kada niekas iš tykojančių nelaukia ir nemano. Ryt kaip tik sekmadienis — patogiausia diena. Tinka dar turgaus dienos. Tomis dienomis, pats supranti, daugiausia juda, važiuoja visais keliais. Mažiau įtarimo. Darbo dienomis bematant prisistato koks nors raudonsiūlis: o kur ir kaip? Kodėl dabar iš namų? Kodėl darbo nedirbi? Tegul juos perkūnai! Tik žiūrėk, Kazy: savo arklius paruoši. Mano širmoji, kaip sakiau, turi atsigauti bent kiek, nes...

Tuo metu iš palengvo sučirpsėjo durys ir pasisveikino:

— Tegul bus pagarbintas...

— Ant amžių amžinųjų... — atsiliepė Augustė, arčiau durų besisukaliodama.

Į trobą įsirito meškiškas vyras, apyžilis, kampuotų judesių. Ūdra bičiuliškai prabilo ir paaiškino Bieliniui:

— A, Juozaitis! Čia mano geras draugas, iš Mickiemio, Vadoktėlių zakristijonas. Jis irgi pasinešęs į knygnešius.

— Na matai, kaip sekasi: briedį minim — briedis čia! Labai gerai... Zakristijonai ir bažnyčios daug mums padeda. Ten patogu paslėpti ir paskum išplatinti. A kuo gi tu vardu?

— Kazys.

— Kazys, na matai! Turėjom vieną, dabar jau du bus Kaziai. Vis geriau. Tik šit, vyrai, mano įsakymas ir kartu rimtas įspėjimas, kad paskum nesigraudentumėt. Jeigu manot iš knygų pasipelnyti arba pralobti, tad verčiau nė neprasidėkit. Dėl pelno nežinia, o nuostolių ir vargo — begalės. Štai, kad ir aš: jau kelintą arklį prarandu, o knygų — be skaičiaus...

Troboj visi pritilo. Rimta nuotaika įsigalėjo. Bielinis plačiai, garsiai nusižiovavo ir pasirąžė visu kūnu:

— Metas jau ir prigulti...

Augustė maloniai pakvietė:

— Aš viską paruošiau seklyčioj. Prašom!

— Dėkui, mieloji! Be reikalo tik tamstos vargas... Čia aš kalčiausias, kad neįspėjau. Kitą kartą su mielu noru pasinaudosiu tamstos gerumu. Dabar eisiu už Svirnupio. Ten susitarta ir manęs laukia. Atsargumas visada reikalingas. Kai žmogus pasisaugai, tai ir Dievas geriau saugo.

Kazys bandė dar drausti:

— Vis dėlto gal pasiliktum... Jau vėloka ir pavargęs esi. Dabar baladokis patamsy...

Bielinis energingai, su pakilimu atsakė:

— Ką reiškia knygnešiui vėlu ir tamsios naktys!? Ech! brolyti tu mano! Audros ir pūgos, kai niekas pasieny nedrįsta nosies iškišti, tai knygnešio paguoda. Tamsioji naktelė, žaliosios girelės — tai mūsų globėjai.

Vos tik Bielinis uždarė duris, tuojau priekaištingai prabilo Domas:

— Tai matot, jūs karštakošiai! Girdėjot, supratot? Čia jums ne į jomarką važiuoti, prisikrovus javų ar karvę prisirišus...

Vietoj Kazio, visai nelauktai atsikirto Augustė:

— Ale ir tau, ožiaragi, gerai užtvojo tas pats Bielinis! Šito tai tu nenori prisiminti? Neskanu, ką? Tai bent žmogus! Nei jam išminties netrūksta, nei žodžių nepristinga...

— Kai tu, tai verčiau patylėtum. Čia ne bobų reikalas!

— A jau kalgi? Aš nesu tokia durna, kad nenusimanyčiau. Čia visų reikalas! Ir aš Kaziui visai pritariu.

— Tik nesibarkit, — įsikišo Kazys: — Dėl Dievo meilės nesikiršinkit. Geruoju ir nelaimėj ne taip sunku. O juk čia dar niekur nieko. Juk mes negi šoksim taip jau aklai į prapultį, kaip, sakysim, musė, viralo garus pajutusi. Pavažiuosim — apsidairysim...

— Vadinasi, nusistatęs?

— Taip, Domai!

— Kaip sau išmanai, bet aš nepatarčiau. Platinti galėtum, kai kiti atveža, bet kam tau dabar kažinkur trankytis...

Kazys gana švelniai nutraukė:

— Žinai, Domai, aš tave labai prašau: nueik dabar ir uždėk juodbėriui avižų. Aš tuo tarpu baigsiu reikalus su Juozaičiu.

— Taigi, dar gerąjį arklį daužys... — murmėdamas išsirangė Domas.

— Juk tu tikrai turi ką nors svarbaus, jei taip vėlokai užsukai? — kreipėsi Kazys į Juozaitį.

Tasai buvo stambus, aukštokas vyras, bet kuklus ir lėtas. Jis lėtai ir pradėjo:

— Buvo... Bet dabar, kaip matau, tas mano reikalas atkritęs...

— Kaip tai atkritęs?

— Nugi tau jau viskas paaiškėjo, jei ryt išvažiuoji su Bieliniu.

— Nesuprantu?

— Matai, aš buvau išsiprašęs iš klebono, kad rytdienai paleistų. Sakau, pavažiuotum į Ramygalą pas Adomą Laduką. Nugirdau, kad ten kažkoks naujas knygnešys apsilanko. Galėtum, sakau, iš ano ką nors paklausinėti...

— Ladukas tai mum pravers dar, Kazy. Bet tai vėliau. O dabar eik ir pernakvosi pas mus. Lova, kaip girdėjai, paruošta.

Ramus, ryžtingas laikėsi Kazys Ūdra.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
savo klijentams linki

JUOZAS NAUJOKAITIS
BALDŲ PERVEŽIMAS

2022 W. 69th St. Tel.: WAlbrook 5-9209

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
savo kostumeriams ir draugams linki

LEO'S TAVERN
LEO ir EVA ALELIUNAI, savininkai

PACKAGE GOODS AND LIQUORS

827 West 33rd Street Tel.: YArds 7-7643

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
visiems draugams ir kostumeriams linki

EUGENIJA JAKUNAS
SAVININKĖ

DEGTINĖ, VYNAS, ALUS IR MALONUS
PATARNAVIMAS VISIEMS

2421 West 47th St. Tel.: BIshop 7-0570

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
visiems draugams ir kostumeriams linki

K. & K. LIQUORS STORE
Broliai FRANK ir ANTHONY KASPER, sav.

Degtinė, vynas, alus gerti prie baro ir pagal užsakymus
pristatome į namus dėžėmis ar bonkomis.

2433 W. 71st Street Tel.: HEmlock 4-7225

Linksmų Kalėdų Švenčių ir Laimingų 1956
Metų savo draugams ir lankytojams linki

ROCKWELL CLUB
Sav. ONA IR BALYS MULIOLIAI

VIETINIAI IR UŽSIENINIAI GĖRIMAI,
pradedant šampanu ir baigiant konjakais bei miduoliu.

3957 So. Rockwell St. VIrginia 7-8413

Linksmų Kalėdų švenčių ir
laimingųjų Naujų Metų linki šeima
visiems savo kostumeriams
ir draugams

JURGIS IR SŪNUS ANDY NORBUTAI
TAVERNO SAVININKAI

744 West 35th Street

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

TYLIĄJĄ NAKTĮ

...arūnė, Kolumbija

Tyliąją naktį skrido angelas. Jis lėtai leidosi iš aukštybių, rankoje diemedžio šakelę nešinas. Jo galvą puošė rūtų vainikas. Ilgas rūbas beveik jau siekė pušų viršūnių, bet jis vis žiūrėjo į tamsų vakarą, besileidžiantį į mišką, tartum ko ieškodamas.

Staiga pamatė jis kryželį po vienia pušimi baltuojant.

— Tai čia bus amžinai užmigęs brolis didvyris... Vargšelis vienišas.

Ir nusileido angelas prie šviežiai supilto kapo. Tylu buvo aplinkui, rodos, viskas čia miegojo. Jis pagarbiai atsiklaupė, pamaldžiai sudėjo rankas, susikaupė valandėlę.

— Niekas Tavęs čia neaplankys, nei motinėlė apraudos, nei sesė kapą aptaisys — galvojo angelas, dėdamas savo žaliąją šakelę. Jis meiliai įbedė ją į puri šaltą žemę. Įbedė ir tarsi glostė akimis tą kapą ir bežaliuojančią dangaus šakelę.

— Diemedžiu žaliuok, narsusis jaunikaiti... — tyliai tarė angelas ir nuskrido,

Ir šitą tyliąją naktį diemedžiu pražydo partizano kapas.

* * *

Pro apšalusius lango stiklus, pasakų žvaigždutėmis ir lelijomis išrašytus, žiūrėjo dvi liūdnos akys... Baltas ilgas rūbas susiliejo išvien su sniegu, o dideli sparnai, tartum, norėjo apgaubti braškančias nuo šalčio namuko sienas, tartum norėjo apsaugoti nuo viso pikto ir nuo baisaus priešo, kuris siautėjo krašte...

— Ramybė jums, — tyliai tarė angelas už lango ir mylinčiomis akimis sekiojo po švariai iššluotą grįčią, kur ant balto Kūčių stalo juodavo duona, lygiomis riekutėmis rūpestingai močios suraikyta...

— Kodėl gi nieko daugiau nebepadeda močia ant stalo? Jokių Kūčių patiekalų nematyti, nei baltosios plotkelės, kaip kad seniau čia būdavo... — galvojo nusiminęs.

Liūdnai atrodė sena grįtelė, bėdos ir vargo suspausta. Tyliai rožančių kalbėdama, močia šluostėsi riedančias ašaras...

— Ramybė Jums, — kuždėjo angelas, tyliai apgaubdamas namuką nepaprasta ramybe.

— Ramybė jums! — palaimino ir pranyko.

Nieko nebebuvo: nei baltų sparnų, nei balto rūbo, tik už lango vėjas pūstė sniegą ir girgždanti langinė ritmingai daužė sieną.

Ir vėl skrido angelas į tolį. Taip toli, net į kitą žemės rutulio pusę nuskrido. Virš aukštų bažnyčių bokštų ir dar aukščiau aukštųjų, prarajomis išraizgytų kalnų. Skrido jis, lyg ir nematydamas, kur jam sustoti. Visur žydėjo medžiai, žydėjo puikūs, neregėti krūmai įvairiomis spalvomis, skleidė didelius žiedus egzotiškos gėlės ir kabojo nuostabūs vaisiai.

— Palaimintas kraštas. — mąstė angelas ir leidosi prie didžiulio paminklo.

Ten pastebėjo didelį žalią vainiką ir lietuviškas jo užrašas sujaudino širdį: "Bolivarui - išlaisvintojui, lietuviai". Skaitė ir stebėjosi.

— Štai ir čia lietuvių esama, — netikėtai pradžiugo ir panoro juos surasti.

— Bus įdomu aplankyti savo brolius išeivijoje...

Dabar skrido jis beveik paliesdamas stogus. Vienuose namuose aiškiai girdėjosi lietuviški balsai, o pro atvirą stogą*) matėsi įvairiais valgiais ir išmargintomis bonkomis gausiai apkrautas stalas. Paaukštintu balsu kalbėjo vienas:

— Ne, ne, aš tai nieko negaliu duoti! Klausykite, jūs gi žinote, kad aš neseniai pirkau automobilį. Užmokėjau 4,000 pezų! Taigi ne juokai — ketu-ri tūk-stan-čiai išdėti ant stalo.

— O aš irgi nieko negaliu, — pritarė storu balsu kitas, — juk man dabar pats karvių pirkimas, visas savo, taip sakant, santaupas įdedu į gyvulius...

— Aš atsisakau nuo bet kokių aukų, — šaukė dar vienas storulis, — mums juk taip pat savi reikalai: namą reik baigt statyti, tai ne juokai — tiek kašto, tiek išlaidų! o man ar kas ką aukojo?

— Ar aš nesakiau — pro juokus cypė poniutė, — nieko neišeis su tomis aukomis. Aš irgi turiu kas mėnesį truksplyš į taupomąją kasą po 400 pezų atidėti. Man nebelieka nei kiek pinigų — ani-ni-ni-i-i! — visai plonai užbaigė įsilinksminusi viešnia.

— Geriau išgerkime po vieną! — užragino vaišingas šeimininkas.

— Dar po vieną, dar po vieną!.. — užtraukė nedarniais balsais...

Dvi liūdnos akys sekė lietuvių puotą. Vis daugiau niaukėsi jo veidas, vis liūdniau čiaupėsi lūpos.

Ir jo ausys nebenorėjo daugiau klausytis girtų balsų, o jo akys nebenorėjo daugiau matyti savo puotaujančių brolių tyliąją naktį.

Giliai nuliūdęs stovėjo angelas. Ašaros žibėjo jo akyse. Ir užsidengęs delnais savo veidą kėlėsi jis aukštyn į debesis...

*) *Tropikuose namų vidury yra maža aikštelė, be stogo, lyg tai darželis.*

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
visiems draugams, rėmėjams ir
pažįstamiems linki

CLUB VAINUTAS
Savininkas M. S. PAUPARAS

4258 So. Maplewood Ave. VIrginia 7-9848

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
savo kostumeriams ir draugams linki

TINY'S INN
Sav. STANLEY KRUMINAS

2548 West 71st Street REpublic 7-9850

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲJŲ METŲ SAVO PIRKĖJAMS LINKI

DAINA TELEVISION COMPANY
(qualified engineers' service)
3130 SO. HALSTED STREET DAnube 6-6887

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
visiems draugams ir kostumeriams linki

KWAIN'S CENTRELLA STORE
MEATS and GROCERIES

2500 West 45th Street
Tel.: LAfayette 3-2561

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų
visiems kostumeriams linki

A. J. TAVERN
ANTANAS ir JULIA VERBICKAI, sav.

DEGTINĖ, VYNAS, ALUS IR MALONUS
PATARNAVIMAS VISIEMS

3204 So. Halsted St. Tel.: DAnube 6-9441

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
savo kostumeriams ir draugams linki

BILL K'S LIQUORS
Sav. WILLIAM KAREIVA

4644 So. Paulina Street BIshop 7-9590

VILIUS NEIMONTAS IR
STASYS KARPIS

LIETUVIŠKOS UŽEIGOS SAVININKAI
SVEIKINA VISUS SAVO DRAUGUS,
PAŽĮSTAMUS IR KOSTUMERIUS
ŠVENTŲ KALĖDŲ PROGA

3337 So. Lituanica Avenue

ŠIRDINGIAUSIAI SVEIKINU KALĖDŲ ŠVENČIŲ
PROGA VISUS SAVO DRAUGUS,
PAŽĮSTAMUS BEI KOSTUMERIUS

MARCIE'S TAVERNA

837 West 34th Place VIrginia 7-8704

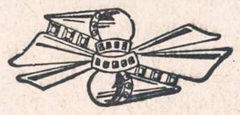

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
visiems draugams ir svečiams linki

BALIO PAKŠTO SVETAINĖ

3139 So. Halsted St. Tel.: DAnube 6-9443

SINCERE HOLIDAY
GREETINGS

WESTERN FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

4010 West 26th St. LAwndale 1-7755
CHICAGO 23, ILL.

Sveikiname Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų
proga visus mūsų klijentus ir prietelius

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMŲ
VALDYBA

FURNITURE CENTER, INC.
3222 So. Halsted Street
Telef.: VIctory 2-4226

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ
VISIEMS SAVO KOSTUMERIAMS
IR DRAUGAMS LINKI

MATAS ZIZAS
Statybos Kontraktorius

7139 So. Mozart Street WAlbrook 5-7744

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ VISIEMS NAUJIENIEČIAMS IR DRAUGAMS LINKI

Juozapas Balčiūnas
LIET. TAUTINIŲ KAPINIŲ
Prezidentas

LIETUVIŲ AUDITORIJOS direktorius ir Naujienų skaitytojas nuo pirmo Naujienų numerio.

7155 S. Sacramento Ave.
GRovehill 6-5078

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
visiems draugams ir kostumeriams linki

J. PETRAITIS
Tavern & Liquor Store

JOE ir ONA PETRAIČIAI savininkai

Didžiausias pasirinkimas visokios rūšies degtinės, vyno ir alaus.
Viskas parduodama pigiausiomis kainomis

658 West 35th St. Tel. YArds 7-6175

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

RYŽTO KŪČIOS

(Netolimą praeitį kilstelėjus)

1918 m. Kūčių dieną Vilniuj. Sėdžiu "Darbo balso" redakcijoj. Reikia Naujiesiems metams vedamasis parašyti. Nesiseka. Paskutinių savaičių gyvenimo nytys susiraizgė. Nėra kaip susigraibyti. Nesurandi susikaupimo taško. Didžioji kryžkelė. Urachininkai užtvenkė kelius. Lapkričio 5 d. Lietuvos valstybės tarybos patvarkymu sudarytoji Augustino Voldemaro laikinoji vyriausybė dar labiau sukaitino nuotaikas, apsvilino lūkesčius. Ta vyriausybė Lietuvos gyventojams buvo svetimų atmiešta, kėlė rūpestį. Gerai, kad jos veikimas toliau popieriaus nepasistūmėjo.

Galima buvo valdžios gimdytojus ir pačią tą popierinę valdžią pasmerkti, bet nebuvo galima palikti tuščios vietos. Vilniun jau visais keliais smelkėsi lenkų karininkai. Lenkų gimnazijos aukštesnių klasių mokiniai beveik viešai buvo apmokomi ginklą vartoti. Jie vaikščiojo pakeltomis galvomis ir įžūliai gatvėse laikėsi. Rytuose, Dvinske, telkėsi rusų caristinės armijos likučiai, dabar pavadinti pirmąja raudonąja Lietuvos divizija. Sudarytoji Vilniaus miesto darbininkų taryba lūkeriavo. Ji nesiryžo skelbtis valdžia, užbėgti už akių visuomenės platiems sluogsniams, Lietuvos gyvenime besireiškiantiems. Nors Vilniaus miesto darbininkų tarybos aspiracijos buvo palankios Lietuvai, bet niekas nemezgė su ja ryšių. Ji buvo vieniša, pasišovusi darbininkų bendrus reikalus ginti. Lyg piktam, atsiradę urachininkai ir sudarytoji Augustino Voldemaro vyriausybė Vilniaus miesto ir jo apylinkės darbininkus dar labiau atvėsino, pasėjo nusivylimą.

Praviro redakcijos durys. Atėjo Motiejus Pačiulionis. Jis jau kurį laiką talkininkavo redakcijai. Nudžiugau. Bus su kuo pasitarti, kas reikia rašyti. O jis trumpai, drūtai:

— Jonai, atėjau atsisveikinti. Einu pas mamą.

Jo tėviškė Dzūkijoj. Šmots kelio.

— Ar pėsčiomis? — teiraujuos.

— Ar man neįprasta savomis žygiuoti, — atšovė.

— Gal kartu... — suabejoju.

— Ne! Kas nors turi likti. Žadėjai.

Nežinau kas sakyti. Tyliu. Tyliva abudu. Suprantu Motiejų. Jis gerai apsvarstė, pasiryžo. Bergždžias darbas būtų jį atkalbinėti. Jei buvusi gera proga pražiopsota, reikia trauktis ir naujai ruoštis. Motiejus nesėdės pas mamą. Jį labiausiai kaitino voldemarinė vyriausybė su savo svetimais generolais. Mudviem nebuvo reikalo daug kalbėti, kas jau nekartą buvo svarstyta, kalbėta.

— Nesusigraibau, kas rašyti, — pasiskundžiau. O jis, dėdamas ant pečių kuprinę:

— Makalynė! Koks čia dabar rašymas. Reikia veikti, — pasakė ir ištiesė ranką atsisveikinti.

— Būk sveikas, Jonai. Susitiksim, — ir Motiejus išėjo pro duris. Išėjo Motiejus Pečiulionis, būsimas tėvynės laisvės kovų savanoris, jų dalyvis organizatorius, būsimas Lietuvos kariuomenės generolas, jos rūpintojėlis. Išėjo Motiejus Pečiulionis, pogrindžio veikėjas, paskutines savo gyvenimo dienas neišdildomai įamžinęs į Lietuvos istoriją.

Redakcijos jau kuris laikas nekūrenamos patalpos, likus vienam, rodos, dar labiau jos atvėso. Rausiuosi gautose korespondencijose. Deja, jau paštas nustojo veikęs — nieko naujo. Kažkas pasibeldė į duris. Nesulaukdamas atsakymo, kukliai įėjo Jonas Šepetys, komunistų organizacijos centro komiteto narys, jų laikraščio redakcijos narys, būsimas sovietinamos Rusijos spaudos agentūros Tasso korespondenn-

(Tęsinys 5 psl.)

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
linkime mūsų visiems kostumeriams ir draugams

Stanley Litwinas, pres.

Carr-Moody Lumber Co.

STANLEY LITWINAS, PRESIDENT

3039 SO. HALSTED STREET TEL. VIctory 2-1272

CHICAGOS LIETUVIŲ AUDITORIJA

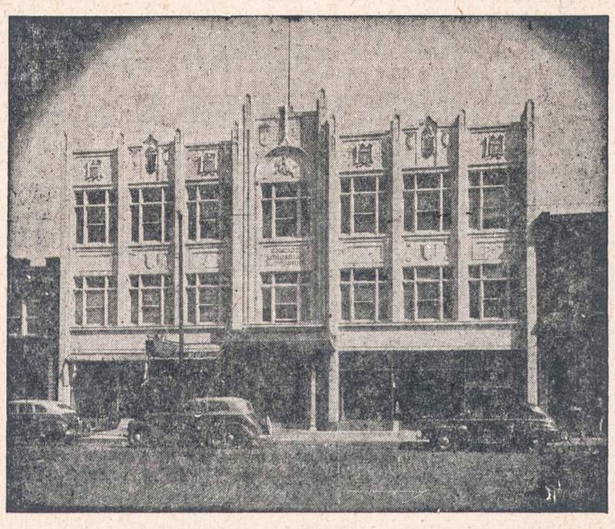

Chicagos Lietuvių Auditorijos valdyba ir direktoriai sveikina Amerikos lietuvius Kalėdų bei Naujų Metų proga ir linki jiems geriausios sėkmės bei gerbūvio.

VALDYBA:

JOE BALCHUNAS, president and manager
VINCAS KRISČIŪNAS, viceprezidentas
ADOLFAS KAULAKIS, sekretorius
EDWARD CHERNAUCKAS, treasurer

DIREKTORIAI:

JOE BALCHUNAS — JOHN JACKA
PAUL MILLER — ADOLFAS KAULAKIS
GEO. M. CHERNAUCKAS — VINCAS KRISČIŪNAS
EDWARD CHERNAUCKAS — POVILAS PETRAITIS
JOSEPH P. VARKALA

CHICAGO LITHUANIAN COMMUNITY CENTER, Inc.

3133 - 3137 So. Halsted Street
CHICAGO 8, ILLINOIS
Tel.: VIctory 2-6172

Linksmų Šv. Kalėdų Švenčių ir Laimingų Naujų Metų
Linkime Visiems Savo Kostumeriams ir Draugams

MID-WEST JEWELRY AND MUSIC
ANTANAS P. ir BRONISLAVA LIAKAI IR ŠEIMA, sav.

2014-16 W. 35th Street Chicago, Illinois
Tel.: LAfayette 3-0332

MERRY XMAS AND A HAPPY NEW YEAR
TO ALL OUR FRIENDS
BERNICE AND FRANK RAINIS
OF

RAINIS TAP & LIQUORS
LIETUVIŠKA UŽEIGA

2453 West 71st Street GRovehill 6-9386

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ VISIEMS LINKI

JUOZAS STANAITIS
COOK COUNTY BUSINESS BROKERS

9016 S. Cottage Grove Ave. Chicago

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
savo buvusiems ir esamiems klijentams linki

ALEKSAS BRINAS
General Contractor

4339 So. Hermitage Ave.
Tel.: FR 6-3922 arba LA 3-9719

SOPHIE BARCUS KALBA

SOPHIE BARCUS

Lietuviškų radijo programų vedėja linki visiems draugams ir radijo klausytojams linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų.

★

SOPHIE BARCUS METINIS PARENGIMAS įvyks sausio 29 dieną
LIETUVIŲ AUDITORIJOJE
TIKIMĖS SU VISAIS PASIMATYTI.
STIPRUS SVEIKINIMAS IR NUO GRAND PA BARCUS

7121 South Rockwell Street Tel. HEmlock 4-2413
CHICAGO 29, ILLINOIS

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

Mano santykiai su savąja kalba

(Lyg atsiminimai, lyg apmąstymai)

(10 tęsinys iš 1955.XII.3 "Literatūros")

Likimo, matyt, buvo lemta apdovanoti mane gana audringu gyvenimu. Tamsūs debesys gaubė mane nuo mažens. Dažnai jie prapliupdavo smarkiu lietumi, lydimu dar smarkesnės perkūnijos, kuri ne kartą tykojo ir mano gyvybės. Tik retkarčiais pro tamsius audringus debesis prasiskverbdavo ir prošvaistės. Prie šių mano gyvenimo pragiedrulių reikia visų pirma priskirti ir mano atostogavimą drauge su savo broliais gimtuose Viekšniuose mylimųjų mūsų tėvų ir auklės globoje. Laisvi nuo pareigos platinti nukreiptas prieš caro valdžią proklamacijas Viekšnių miestelyje ir jo apylinkėse (šią pareigą iš mūsų atimdavo mūsų auklė Anusė, kuri sąžiningai skleisdavo atsišaukimus Viekšniuose ir jų apylinkėje), galėjome nerūpestingai, bendraudami su tikrai gražia Žemaitijos gamta, kaupti naujas fizines ir dvasines jėgas, reikalingas tolesnėms studijoms aukštosiose mokyklose ir kietai kovai su neapkenčiama maskolių valdžia. Tad daug skaitėme, žūklavome ir maudėmės gražiojoje Ventoje, vėžiavome Meižių ežere netoli nuo Viekšnių ir darydavome laivėmis ar pėsti artimesnes ar tolesnes išvykas į Mažeikių ar Papilės miestelius. Mažeikiai yra nutolę nuo Viekšnių 14 km (8½ anglų mylių) ir nepasižymi niekuo ypatingu; tad į juos plaukdavome valtimis ten ir atgal, gėrėdamiesi nepaprastai gražiais, miškų apžėlusiais Ventos krantais. Šių krantų žemaitiškojo grožio pažinimas ir būdavo tikrasis mūsų vandens kelionių į Mažeikius tikslas.

Už Mažeikius daug atokiau nuo Viekšnių buvo Papilė, nutolusi nuo Viekšnių 21 km (13 anglų mylių). Daug gražesnis, nei Mažeikiai, Papilės miestelis patraukdavo mus mūsų pirmojo lietuviškai rašiusio istoriko žemaičio Simano Daukanto, mirusio Papilėje 1864.XII. 6, kapu Papilės kapinėse. Papilės klebonas Vaišvila, S. Daukanto bičiulis ir gerbėjas, papuošė jo kapą kukliu, bet patraukliu akmeniniu antkapiu su iškaltu jame prasmingu savotiška kalba surašytu įrašu: *"Atteiwi! miniek saw, jog czionai palaidotas Szymonas Dawkontas pirmas isz tarp mokitu wiru raszitojas senowes wejkalu Lietuwos Žemaitijos ir kitu naudingu knigelu. Jis par sawa giwenima it wargo pelle be palaubos trusieje wienutienai žemaitiszkai rasziti delej naudos wientautiu".*

Į Papilę eidavome pėsti ir grįždavome tą pačią dieną į Viekšnius jau geležinkelio traukiniu. Nors jaunos kojos ir gerai neša, bet ir 13 anglų mylių kelias taip pat netrumpas ir moka nuvarginti net jaunuosius keliautojus. Panašias išvykas darydavome ne taip dažnai, didžią atspėjamo laiko dalį praleisdami gražiuose kaimyniniuose miškuose.

O šių miškų, kažkodėl daugiausia spygliuotų, taip apstu ties Viekšniais ir tokie jie gražūs! Štai Židikų miškas, (2½ km atstu nuo Viekšnių) pušynas su gražiomis, kad ir apleistomis senovinėmis kapinėmis miško gale ir naujomis savižudžių kapinėmis pradžioje. Aptvertos žema akmenų tvora nusižudėlių kapinės, priglaudusios savo paviršiuje ištisą pušynėlį, išmargintą į jį besiskverbiančių eglaičių, sudaro tarytum neatskiriamą Židikų miško dalį. Čia karštai plasta amžinosios g a m t o s gyvybė, stumdama užmarštin mintis apie žmogaus gyvybės pabaigą. Nekartą svajojau būti palaidotas šiose kapinėse, tačiau šioms svajoms, matyt, lemta būti neįvykdomoms. To paties miško pusų tankmėje slepiasi ir tolimas garsaus Puntuko ties Anykščiais gentaitis — didžiulis bevardis akmuo, giliai įaugęs į žemę, savo viršūnėje gaįs sutalpinti keliolika asmenų. Jo paviršius nelygus, išmargintas akmeninių pakopų, atsiradusių dėl dažnaus jo parako užtaisais skaldymo, kuris žymiai sumažino viršutinės akmens dalies tūrį. Tačiau ir likusios, nesusprogdintos akmens dalies užtenka kelioms gatvėms išgrįsti. Greičiausia, tai yra aerolitas (oro akmuo), kažkodėl dabar neteisingai vadinamas meteoru, dangaus kūno skeveldra, savo klystkelyje visatoje patekusi į mūsų žemės atmosferą ir, žemės pritraukta, žilosios senovės laikais kritusi toj vietoje, kur ilgainiui išaugo Židikų pušynas.

Tik 1½ km nuo Viekšnių žaliuoja Judeikio miškas, bene gražesnis už Židikų pušyną, pasiekiąs Ventos krantą. Kiek jaunystės atsiminimų su juo susieta! Šiame miške jau Lietuvos Nepriklausomybės laikais mūsų poetas ir dramaturgas prof. Balys Sruoga skaitė man vos tik baigtą geriausią savo dramos kūrinį, antrašte "Milžino paunksmėj". Ošiančio aplink pušyno, primenančio senosios Lietuvos girias su jų taurais, stumbrais, meškomis ir kitais galingais, dabar, deja, jau išnykusiais, miškų gyventojais — žvėrimis, ūžesys ir paslaptingi miško garsai sudarė tą gamtos grožio foną, kuris nepaprastai prisidėjo prie atvaizduojamo B. Sruogos kūriny Vytauto Didžiojo laikmečio vaizdų meniškojo išryškinimo. Džiaugiausi pirmas dalyvavęs tokioj meniškoj puotoj!

Judeikio miško grožį dar padidina artima kaimynystė su mūsų kiek aptingusia žemaite senute upe Venta, kuri, neskubėdama vasaros metu, neardydama pakeliui savo gausių pančių — užtvankų, neša savo vandenis per Latviją, kurioje ji vadinama Vindava, į Baltijos marias. Bet reikia matyti šią tarsi snaudžiančią dėl vasaros kaitros žemaitę pavasarį potvynio metu! Tada ši žemaitė, išvydusi laisvę, įrodo savo tikrąją galią: numetusi pavasarį sukausčiusio ją žiemą ledo grandines, Venta, ūždama ir šniokšdama, lengvai pakilusi aukščiau visų savo užtvankų, praplitusi žemesnėse vietose ligi 1½ km pločio, galingai nepaprastu greičiu varo gausybę ledo lyčių ir ižą į tolimąją Baltijos jūrą!

Netoli nuo Judeikio miško Venta priima į savo motinišką glėbį jaunąjį įtaką — temperamentingą dukrą Virvyčią. Sraunios Virvyčios krantai savo grožiu varžosi su motinos Ventos krantais. Užtat vieta, kur Virvyčia įteka į Ventą, kur abi upės jungia savo įgimtą grožį, vienam Virvyčios krante žaliuojant Santeklių miškui seneliui, o kitam jos žemajam krantui apsiklojus lankomis, papuoštomis įvairiaspalvėmis laukinėmis žydinčiomis gėlėmis, Ventai nebendrąjį su Virvyčia krantą išdabinus prinokusių rugių varpomis, — tai gamtos grožio tobulas kūrinys.

Nuo Židikų pušyno ir jo grožio varžovo — Judeikio miško stengiasi neatsilikti ir didesnis, nei jie, Kėgrių miškas ir tolesnis, augąs ant kito Ventos kranto Mažeikių miškas. Bet jų pastangos bergždžios: Judeikio ir Židikų miškų grožio jie niekuomet neįstengs pranešti!

Graži mūsų Žemaitija! Ir jos grožis toks šiltas, savas, gaivus, — ne toks, kaip Suomijos ar Švedijos miškų ir upių šaltas, tarsi grasus, savy susikaupęs grožis, nešildąs nei širdies, nei sielos. Būdamas ne kartą ir Suomijoj ir Švedijoj, nesugebėjau šių šiaurės kraštų grožiu žavėtis!

Atostogaudami pas tėvus ir glaudžiai bendraudami su gražiąja Žemaitijos gamta, nerūpestingai praleisdami jaunystės atostogų dienas, nežinojome, ar, tikriau, mums nebuvo nė motais, kad esam nuolat budinčių žandaro ir uriadniko akių dėmesio centre. Abu caro valdžios vietiniai pareigūnai negalėjo nepastebėti, kad kiekvienas mūsų atvykimas atostogų pas tėvus yra susijęs su staigiu skleidžiamųjų Viekšniuose ir apylinkėse priešvaldiškųjų proklamacijų pagausėjimu. Savo įtarimus jie, matyt, pranešė žandarų rotmistrui Šiauliuose, savo tiesioginiam viršininkui, kuris ir nutarė patikrinti jų įtarimų teisingumą, k o m a n d i r a v ę s į Viekšnius savo seklį.

Be uriadniko ir žandaro, buvo tada Viekšniuose gausu ir žemiečių sargybinių - stražnikų, bet jiems nebuvo įprasta pavesti seklių pareigas eiti. Tai ir seklys mums sekti buvo atsiųstas iš Šiaulių. Tokiam mažam miestely, kaip Viekšniai, kurių gyventojų skaičius niekuomet nebuvo prašokęs 3,000, kiekvienas pažįsta kits kitą, jei ir ne asmeniškai, tai bent iš veido ir bendrosios išvaizdos. Todėl kiekvieno naujo žmogaus pasirodymas miestely negali būti nepastebėtas. Tad nenuostabu, kad, pasirodžius Viekšniuose vienų mūsų atostogų metu kažkokiam niekur anksčiau nematytam žmogystai, ir mes sukrutome sužinoti, kokio čia paukščio esama. Greit pastebėjome, kad nepažįstamasis kasdien sukinėjasi apie mūsų tėvų namus, pavakariais slampinėja mūsų sodelio patvoriais, stengdamasis išgirsti, apie ką mes tarpusavy kalbame. Vieną kartą net pastebėjau, kad, mums gana garsiai šnekučiuojant mūsų sodelio lapinėje (altanoje), nepažįstamasis, akiplėšiškai prikišęs ausį prie medinės mūsų sodo tvoros tarplenčio, atidžiai klausosi mūsų pašnekesio. Tuo būdu mums paaiškėjo, kokios rūšies paukštelis atskrido į Viekšnių padanges. Ir šio skridimo tikslas ir uždavinys taip pat liko aiškus. Visa tai pranešėme mūsų motinai, kuri tuoj rado išeitį iš susidariusios nemalonios padėties. Iš tiesų, kam gi malonu nuolat justi, kad jis yra sekamas!

Žmogystos reikalui sutvarkyti motina pakvietė "stražniką" Dargį. O Dargio būta ne eilinio žmogaus. Dar būdamas paaugliu, jisai, ieškodamas pelningo verslo, pradėjo verstis iš Rytprūsių gabenamųjų slaptai per sieną Lietuvon prekių kontrabanda. Šių prekių tarpe, be spirito, moteriškųjų skarelių, kojinių ir panašių, Lietuvoje labai brangių dėl aukšto muito, o Prūsuose daug pigesnių prekių, buvo taip pat ir lietuviškų maldaknygių ir bendrai lietuviškųjų T i l ž ė s leidinių, kuriuos taip uoliai medžiojo Lietuvoje maskolių žandarai ir policininkai. Šiuo būdu Dargis tapo kontrabandininku knygnešiu. Be Dargio, anais laikais buvo ir daugiau lietuvių knygnešių, kurie vertėsi šiuo pavojingu verslu pasipelnymo tikslu. Tačiau būtų labai klaidinga ir neteisinga, jei mes būtume juos už tai smerkę. Neužmirškime, kaip teisingai yra pastebėjęs vienam savo raštų kun. Juozas Tumas-Vaižgantas, kad nė vienas lietuvis knygnešys nesąs sukrovęs iš savo verslo turto, tačiau daug jųjų esą patekę į maskolių kalėjimus ir pagaliau į Sibirą. Negalima buvo iš jų visų reikalaut, kad jie dirbtų savo nepaprastai pavojingą darbą vien tik dėl pasiaukojimo savo tėvynei, kaip dirbo Jurgis Bielinis. O kiek knygnešių žuvo nuo maskolių sienos sargybinių kulkų, slaptai pereinant sieną su savo pavojingu kroviniu ant pečių! Jiems visiems priklauso tik mūsų gili pagarba!

Dargis buvo kontrabandininkas knygnešys kelerius metus. Drąsus, sumanus ir gudrus, jis laimingai išvengė visų maskolių žandarų statomų knygnešiams pinklių ir varytynių (žemaičių vadinamų "ablavomis"). Šias varytynes dažniausiai sudarydavo maskolių žandarai, drauge su policininkais ir stražnikais, apsupdami numatytas Lietuvoje vietoves ir kratydami kiekvieną, pėsčią ar važiuotą, patekusį tuo metu į apsuptą vietovę keleivį. Pagaliau Dargiui įkyrėjo susijęs su kontrabandininko verslu pavojus įkliūti į negailestingų maskolių žandarų rankas ir jis jį pakeitė į ramesnį verslą, pats stojęs tarnauti stražniku. Šioj tarnyboj jisai liko ištikimas kontrabandininko knygnešio garbingoms tradicijoms, slaptai palaikydamas santykius su kitais knygnešiais ir dažnai įspėdamas apie žandarų ruošiamas knygnešiams varytines ar kratas pas ūkininkus, ieškant pas juos lietuviškų knygų. Apie tai Dargiui stražnikui nesunku būdavo iš anksto sužinoti iš savo viršininkų ir žandarų, kurių žinioj jisai ir tarnavo.

Visa tai žinojo mano motina, ir todėl pasikvietė Dargį nežinomosios žmogystos reikalo sutvarkyti. Gražiai pavaišinusi Dargį ne vienu "arielkos" (taip anais laikais buvo vadinama degtinė) stikliuku, motina jam pranešė, kad Viekšniuose esąs pasirodęs kažkoks bastūnas. Šis valkata slankojąs pavakariais mūsų sodo patvoriais, rodąs didelį susidomėjimą mūsų gyvenimo paročiais. Bene būsiąs tai vagis, tykojąs progos mus apvogti? Dargis šaltai išklausė mano motinos skundą ir apsimetė, tarytum jam nė motais, kad čia esama ne vagies, bet seklio, nors, be abejo, jis iš karto sumetė, kokios rūšies žmogysta yra patekęs į Viekšnius. Pažadėjęs netrukus "vagį" sutvarkyti, Dargis atsisveikino.

Pažadėta — ištesėta. Nepraslinko nė pusvalandžio nuo motinos pašnekesio su Dargiu, kaip gatvėje ties mūsų sodo tvora ūmai pasigirdo mušamojo žmogaus klyksmas. Tai Dargis, pagavęs "valkatą vagį", tėviškai jį mokė neslampinėti po svetimais patvoriais, ir šia proga negailestingai jį čaižė savo rimbu. Juo daugiau "vagis" rėkė, juo smarkiau Dargis jį plakė. Gindamasis nuo Dargio nagaikos smūgių, "valkata" pagaliau pradėjo kišti Dargiui savo asmens dokumentą ir s l a p t o j o komandiravimo į Viekšnius liudijimą, bet tik dar labiau Dargį įsiutino. Konfiskavęs "vagies" parodytus popierius, Dargis dar smarkiau jį čaižė nagaika, reikalaudamas, kad "vagis" tučtuojau prisipažintų, kur jis šiuos dokumentus esąs nušvilpęs. Pagaliau leizgyvis "vagis" buvo Dargio nuvarytas į valsčiaus cypę ir ten užrakintas visai nakčiai. Patupdytas už grotų, vagis gavo gražios progos atgailauti už savo būsimąsias, dar neįvykdytas mirštamąsias nuodėmes... Sutvarkęs "vagį", Dargis atskubėjo pas mano motiną pasigirti savo "žygdarbiu". Atsidėkodama motina jį vėl pavaišino geroka "arielkos" porcija. Abi pusės buvo patenkintos. Mat, užgrūdinta *knygnešio* Dargio dvasia pareikalavo, kad *stražnikas* Dargis pasinaudotų puikia pasitaikiusia proga "atsiskaityti" su senuoju priešu — žandarų sekliu.

Rytojaus dieną, įvykusiam "nesusipratimui" paaiškėjus, "vagis" buvo išleistas iš kalėjimo, žemiečių viršininkui Samochvalovui įsakius jį tučtuojau paleisti iš "šaltosios". Nelaukdamas tolesnių "nesusipratimų", išlaisvintasis galvotrūkčiais dūmė į geležinkelio stotį ir pirmuoju traukiniu išvyko į Šiaulius. Tenai jį laukė dar nemalonus pašnekesys su žandarų rotmistru, kuriam "vagis" turėjo pranešti apie savo "misijos" Viekšniuose nepasisekimą. Gudrusis Dargis ir tarnybiškai v i s a i nenukentėjo: juk jis tik uoliai ėjo stražniko pareigą kovoti su vagimis ir plėšikais. Sveikas medis augina ir geras atžalas. Du Dargio sūnūs gyvena dabar JA Valstybėse; vienas jų, Povilas Dargis, yra Lietuvių Susivienijimo Amerikoje viceprezidentas.

Praslinko keleri metai nuo aprašyto čia "dargiškojo" įvykio. Aš jau daugiau nebegalėjau atostogauti vasaros metu pas tėvus Viekšniuose, nes, būdamas jau vyresnių kursų studentas, turėdavau vasarą uždirbti Petrapilyje tiek pinigų, kad jų man užtektų pragyvenimui ligi kitos vasaros. Mokslo metų būvyje turėdavau tiek darbo institute, kad nelikdavo atliekamo laiko verstis pamokomis ir tuo būdu uždarbiauti. 1907 m. mano vyriausias brolis Mykolas baigė Maskvos universitetą ir tais pačiais metais rudenį Vilniuje stojo į advokatūrą. 1909 m. mano vyresnis brolis Vaclovas baigė Petrapilio universitetą ir 1910 m. stojo į advokatūrą taip pat Vilniuje. Tuo būdu buvo nutrauktas visų mūsų atostogavimas rinktu isuotinu, lygiu, tiesiu ir pas tėvus Viekšniuose. Tačiau, pasirodo, žandarai ir mums nesant Viekšniuose tęsė tėvų namo sekiojimą, įtardami, kad tėvų bute esą slaptai spausdinami atsišaukimai, kurie paskui ir platinami Žemaitijoj.

1910 m. tėvai susilaukė nepaprastų "svečių". Ankstyvą rytą iš Šiaulių atvyko traukiniu į Viekšnius žandarų rotmistras su keliais žandarais ir policininkais, prie kurių Viekšniuose prikergė dar vietinį žandarą, uriadniką ir kelis stražnikus. Visa ši maskoliškųjų bestijų gauja apsupo mano tėvų namus. Gaujos dalis liko išorėje, o dauguma su žandarų rotmistru priekyje įsibrovė į vidų. Buvo padaryta nuodugni krata. Pasirodo, žandarai i e š k o j o slaptų atsišaukimų spaustuvės, kuri, jų žiniomis, veikusi tėvų namuose. Uriadnikas Rakuzinas, norėdamas rotmistro akyse pasirodyt uoliausiu pareigūnu, išropojo visą tėvo namo pastogę, ieškodamas tarp pastogės aslos dulkinų lentų skylės, kurioj, jo įsitikinimu, buvusi paslėpta atsišaukimų spaustuvė. Tačiau jo bergždžių pastangų vaisius buvo tik nepaprastas susimurzinimas dulkėmis. Žandarų dėmesį patraukė rastas palėpėje senas geležinis įrankis mėsai kapot. Žandarų rotmistras užsispyręs įrodinėjo tėvams, kad tai esąs slaptosios spaustuvės įnagis proklamacijoms spausdinti. Tėvui teko vaizdžiai įrodyt, kapojant mėsą šiuo spaustuvės įrankiu, kad įrankis neturi nieko bendro su nesamos spaustuvės įrengimu. Smulkiai buvo taip pat iškrėstas ir kieme esąs negyvenamas trobesys, po bendru stogu jungiąs kiaulidę, arklidę ir cementinį rūsį — ledainę. Visą žandarų grobį tesudarė keliasdešimt visai nekalto turinio mano sužadėtinės laiškų. Gavęs tokią karčią pamoką, nuo tada deginau visus gaunamus laiškus, juos, žinoma, prieš tai perskaitęs. Nieko nepešę, nekviesti "svečiai" apleido tėvų namą ir išvyko atgal į Šiaulius.

Žinoma, slaptoji spaustuvė tėvų namuose buvo tik lakios žandarų vaizduotės kūrinys. Tačiau slapti atsišaukimai buvo tikrovė, kurios kratą darantieji maskoliai nesugebėjo rasti. Jeigu uolus uriadnikas, užuot ropojęs tarp dulkių pastogėje, būtų apčiupinėjęs palaikančių stogą santvarų (statybinių fermų) sijas (balkius), tai angoje tarp dviejų sudurtų santvaros sijų būtų radęs u ž m i r š t ą tenai atsišaukimų pluoštą, apie kurio buvimą nežinojo ir mano tėvai. Bet paprastai geriausia slėptuvė ieškomajai medžiagai laikyti yra po priešo nosimi, kur niekam nė motais jos ieškoti! Buvo atsišaukimų ir kitoj slėptuvėj, kuriai rast žandarams būtų tekę n u g r i a u t i visą esantį kieme trobesį... Apie tai žinojo mūsų auklė, uoli slaptųjų atsišaukimų skleidėja, ir todėl, kad ir be reikalo, labai jaudinosi kratos metu: antrosios slėptuvės net žmogus velnias nebūtų sugebėjęs rasti. Tuo būdu krata pasibaigė niekais, ir tėvai ir vėliau dėl jos nenukentėjo.

(B. d.)

Viktoras Biržiška

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
LIETUVĖMS PIRKĖJOMS LINKI

ROSA DRESS SHOP
DISTINCTIVE FASHIONS

3339 SO. HALSTED STREET FRontier 6-2440

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ
LINKIME VISIEMS LIETUVIAMS,
KOSTUMERIAMS IR DRAUGAMS

BORCHERT and SON, Inc.
BUILDING CONTRACTORS

ATSAKOMINGAS STATYBOS IR
REMONTAVIMO DARBAS

2312 West 109th St. Chicago 43, Illinois
Telef.: BEverly 8-7366

LINKSMŲ KALĖDŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
VISIEMS DRAUGAMS IR
PIRKĖJAMS LINKI

CHICKIE'S
LINGERIE SHOP

3411 So. Halsted St. Tel.: YArds 7-0826

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
LINKIU VISIEMS SAVO
KOSTUMERIAMS IR DRAUGAMS

WESTWOOD LIQUOR STORE

Rinktiniai Vynai, Likeriai ir Alus
ALEX ŠIMKŪNAS, Savininkas

2441 West 69th Street PRospect 6-5951

SEASON'S GREETINGS

WM. G. MILOTA

Bailiff of the
Municipal Court and Staff

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų visiems draugams ir kostumeriams linki

UNIVERSAL BEER DISTRIBUTOR
FRANK JURGILAS, savininkas
Pristatom Nectar, Monarch, Canadian Ace
ir importuotą vokišką alų.

3324 So. Morgan Street
Tel.: YArds 7-1638 arba YArds 7-2431

ALBINAS B. PETRONIS

Kalėdų ir Naujų Metų proga sveikina visus gimines bei draugus visoje Amerikoje, linki visiems laimės, kad linksmi praleistumėte šventes, pabaliavotumėt ir sudainuotumėt LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ!

Atvirutės nebus siunčiamos nei vienam.

A. B. PETRONIS

2 East 103rd Place **Chicago 28, Illinois**
Telefonas: PU 5-0200

KALĖDŲ SVEIKINIMAI

Sveikiname Lietuvius statybos kontraktorius, kurie gerai ir teisingai visą darbą atlieka, ir kuriems Justice Electric elektros darbą atlieka:

BRUNO SHUKIS, SR. — BRUNO SHUKIS, JR.
SHUKIS BUILDERS

FRANK DAUGSA
STANDARD BUILDERS

V. ŠIMKUS
PAUL R. RAMOSKA BROS.

JUSTICE ELECTRIC
WIRING FOR LIGHT AND POWER FIXTURES AND SUPPLIES

6625 Archer Ave. **Phone: REliance 5-1326**

(Atkelta iš 3 psl.)

tas Kaune, lietuvių komunistų spaudoj dailiosios raštijos apžvalgininkas, gausus jos bendradarbis, vėliau pačių komunistų nudaigintas.

Mudu vienas kitą žinojova, bet nebuvova pažįstami. Jo atsilankymu kiek nustebau. Jis nieko nelaukdamas:

— Atėjau gauti "Darbo balso" komplektą. Kiek kaštuos, sumokėsiu, — pasakė.

— Ar kaltinamam aktui surašyti norite parinkti medžiagos, — neiškentęs veptelėjau.

— Kodėl taip manote? Tokiose sunkiose sąlygose tik taip buvo galima veikti ir daug gero padarėte. Pragiedrinot Lietuvos padangę. O kas kitas tokiose sąlygose būtų galėjęs daugiau nuveikti? — ir dar sako: — noriu visiems metams užissakyti "Darbo balsą".

Renku jam "Darbo balso" komplektą, ir vėl neiškenčiu:

— Kuriems galams užsakote "Darbo balsą", juk beveik tikra, kad raudonieji čia po kelių dienų bus. Kitų dar nespėta jiems kelias pakirsti į Vilnių. O kai ateis, negi "Darbo balsas" galės eiti?

— Vis tokie pikti ir priekabingi klausimai, — lėtai taria Jonas Šepetys, — taip, laikinoji revoliucinė vyriausybė jau sudaryta. Ji nedarys tokių didžių klaidų, kokios buvo rusuose padarytos. Kodėl? Opozicija galės veikti. Veikti tam tikrose ribose, — lyg pasitaiso.

— Tai gal tik jūsų asmeninė nuomonė ar įsitikinimai?

— Taip ir ne! — sako jis, — visi tie klausimai buvo nekartą mūsų tarti. Viena aišku, Lietuvoj nebus leista veikti čekai ir bendrai bus laikomasi nekerštavimo, sąskaitų suvedinėjimo, — aiškinasi J. Šepetys. — Žinoma, mūsų tarpe visokių yra, bet viršų ima saikieji. Supranta, kad teks skaitytis su krašte esamomis žmonių nuotaikomis. Karinis pajėgumas nėra vien tas lemiantis veiksnys, — pasako ir nutyla.

— Bet juk slenka rusų divizija bendro raudonųjų štabo įsakymu veikiama, — pastebiu jam.

— Tai pradžiai. Bus stengiamasi sudaryti iš vietos žmonių daliniai. Tada gal pavyks sudaryti savo štabas, — lyg abejodamas sako jis.

— Na, tai vis ketinimai, o faktiškai Lietuva svetimų okupuojama, — susigriebiu ir nutylu.

— Gerai, kad atvirai kalbate. Aišku, eina okupacija, bet pradžioje ji neišvengiama.

— Ar panašiai galvojančių yra daugiau, ar tik jūs toks vienas, — įsidrąsinęs nutraukiu jį.

— Gal aš vienas, o gal tokių yra daugiau, — nusišypsojęs sako jis.

Juntu, kad mudviejų pasikalbėjimas jau priartėjo galo. Nutylu. Išrašau jam sąskaitas. Apmoka. Tylėdamas, tikrai širdingai jis su manim atsisveikina ir išeina. Imu rašyti "karštą" žinią, kad iš visai patikimų šaltinių patirta, jog iš Dvinsko jau slenka Lietuvon raudonoji divizija tikslu Lietuvą okupuoti. Jau yra sudaryta laikinoji komunistinė vyriausybė Dvinske ir jos emisarai jau Vilniuje. Rašau ir galvoju, ar nedera kaip nors švelniau, dviprasmiau parašyti. Reikia kaip nors įspėti visuomenę, kad nebūtų nelauktai užklupta. Kartu ryškėja, kad Vilniuje buvo susiremta. Lenkai nenurims, o lietuvių kas daroma?

Suglamžau, sudraskau, kas parašyta. Atsiveria tuštuma. Ir vėl į duris bildesys. Nedrąsiai įeina redakcijos patalpų rūsio gyventojas, puošnios, ilgos barzdos savininkas, ir tokių pat ilgų, baltų plaukų. Mudu tiek pažįstami buvova, kad kas rytas vienas kitam geros dienos palinkėdavom. Įėjęs jis kelis kartus nusilenkia ir paskui žemaičių tarme, lenkų žodžiais pamarginta žydų tarena man siūlo, kad jei reikalas bus slapstytis, galiu jo rūsyje kambarių pasinaudoti:

— Ui es žinau, kad jūsų gazietą gera, daug kas ją myli, bet daug kas nekenčia. Nekenčia paliokai, o jie čia bus... — pasako, nušluosto kaktoj pasirodžiusius prakaito lašus.

— O ko pats lauktum? — klausiu to puodų baltintojo, jų taisytojo ir puodų prekyba besiverčiančio.

— Ui, kam tie paliokai? Geriau žemačiai, litvinai, tik ne

(Tęsinys 6-me pusl.)

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų visiems savo kostumeriams ir draugams linki

URBA
Gėlininkas

4180 Archer Ave. **Tel.: LAfayette 3-5800**

ZARASIŠKIŲ KLUBAS

Kalėdų ir Naujų Metų proga sveikina Naujienų dienraštį ir visus klubo narius bei nares

KLUBO VALDYBA:
Pirm. J. TARULIS, vicepirm. J. UŽUNDENIS, nut. rašt. P. ZALIECKA, fin. rašt. J. YUŠKĖNAS, iždininkas R. PUSLIS, tvarkdarys A. IVANAITIS.

DIREKTORIAI:
J. ALIKONIS, N. MATULIS ir P. PADVAISKAS.

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ LINKIME VISIEMS SAVO KOSTUMERIAMS IR DRAUGAMS

DARGIS DRUG STORE

2425 W. Marquette Rd. **Chicago, Ill.** **HEmlock 4-6050**

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
LINKIU SAVO KLIJENTAMS

BUSY BEE GROCERY
JADVYGA GRYBIENĖ, Sav.

Turiu importuotų iš Europos
įvairių produktų.

2419 West 69th Street

E. T. MITCHELL
REAL ESTATE — INSURANCE
2501 West 69th Street **Tel.: WA 5-5431**

Linki jaukių Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo klijentams ir draugams

E. T. MITCHELL (MACHULIS), A. K. MIKŠIS,
C. AUSTON (AUŠUNAS), H. ŽEBRAITIS,
J. MARKŪNAS, F. MINEO, J. BARKUS.
A. PREIBIS, advokatas

LINKSMŲ KALĖDŲ
ir
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
LINKI

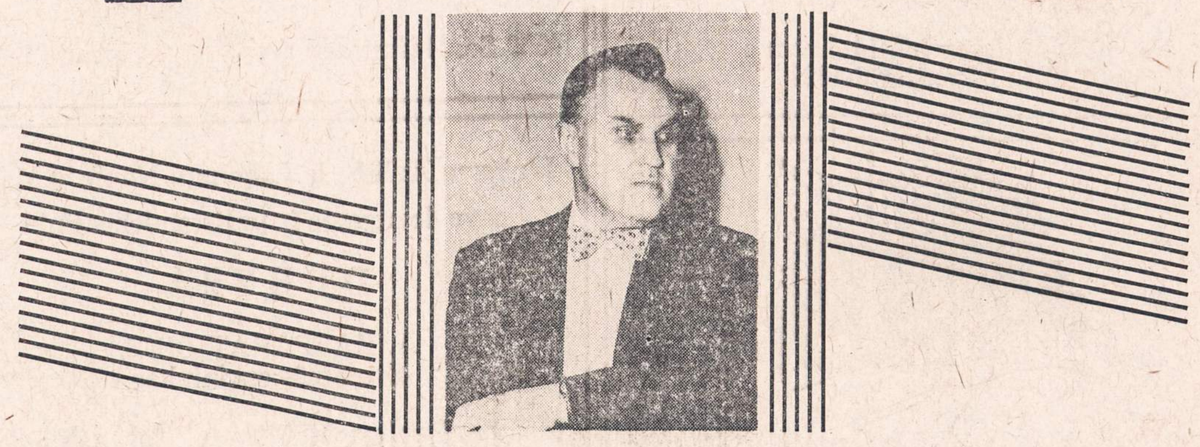

MR. and MRS.

P. J. RIDIKAS

3354 South Halsted St. **YArds 7-1911**

CHICAGO, ILL.

Lietuviu Tautines Kapines

8200 SO. KEANE AVE., JUSTICE, ILLINOIS

SVEIKINA AMERIKOS LIETUVIUS IR LINKI JIEMS
LAIMINGAI PRALEISTI ŽIEMOS ŠVENTES.

Šia proga kviečiame užvažiuoti į mūsų Kapines, aplankyti palaidotų garbingų mūsų tautos vyrų kapus, pamatyti pastatytus puikius paminklus ir pasirinkti vietą savam sklypui. Mūsų pareigūnai mielu noru suteiks Jums pageidaujamas informacijas.

LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ VALDYBA:

JUOZAS BALČIŪNAS, prezidentas
POVILAS DAUBARAS, viceprezidentas
ANTANAS TAMKEVIČIUS, iždininkas
ANTANAS NARBUTAS, sekretorius

DIREKTORIAI:

KAROLIS ALEKSIŪNAS
JUOZAS BALČIŪNAS
POVILAS DAUBARAS
MARTYNAS GUDELIS
POVILAS MILAŠEVIČIUS
ANTANAS NARBUTAS
GUSTAS K. RIMKUS
JUOZAS SKUTAS
ANTANAS TAMKEVIČIUS
JONAS ZALATORIS
VIKTORAS J. SHULTZAS, superintendentas

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
Linki Draugams ir Ligoniams

DR. T. DUNDULIS
Gydytojas ir Chirurgas

4157 Archer Avenue VIrginia 7-0036

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų
Metų savo draugams ir kostumeriams linki

Dot's Log Cabin
THEODORA GIEDRAITIS
Savininkė
Įvairūs gėrimai ir užkandžiai.
3533 So. Halsted St.
Telef.: VI 7-8040

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
visiems draugams ir kostumeriams linki

J. & M. TAP
JOHN ir EMILY MOTEJUNAI, Sav.

2638 W. 69th St. Tel.: GRovehill 6-9894

Linksmų Kalėdų švenčių ir Nuotaikingų
Naujųjų Metų Sutikimo pas mus linki

KLUBAS RAMONA
Savininkai KĘSTUTIS ir RAMUTĖ AVIŽIAI

4501 So. Hermitage Ave. VIrginia 7-4713

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
visiems draugams ir kostumeriams linki

PIVARONAS BAKERIES
Kepame lietuvišką ruginę
ir kvietinę duoną

4622 So. Marshfield Avenue
Tel.: FRontier 6-4622

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR
LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
VISIEMS LIETUVIAMS LINKI

SHIMKUS DRUGS
FRANK A. SHIMKUS, R. Ph. G.

3301 So. Halsted Street Chicago, Ill.
Phone: LAfayette 3-8863

(Atkelta iš 5-to psl.)

paliokai. Jam negeri zmonės, nesčiri, — matyti, sunku jam iš viso kalbėti. Jis vienišas. Vienišas per ištisas dienas tame rūsyje besitriūsiąs. Dėkoju jam ir sakau, kad jei bus reikalas, tikrai būsiu pas jį svečių. Išeina jis labai patenkintas, savo ilgą barzdą glostydamas.

Vakarėja. Užžiebiu vaško žvakutę. Elektra jau neveikia. Kuro nėra, nėra vandens ir nėra kas rimčiau užkąsti. Šaltoka. Mano nusistebėjimui įeina pro duris Mykolas Sleževičius. Jis buvo visai neseniai iš Rusijos grįžęs. Jis nieko nelaukdamas sako, kad atėjęs pasiteirauti, kokios nuotaikos vyrauja darbininkų tarpe, o ypač kaip laikosi Vilniaus miesto darbininkų taryba? Esą, jam pavesta sudaryti plačiais koalicijos pagrindais Lietuvos vyriausybę. Jis norėtų, kad toji vyriausybė būtų darbininkų remiama, gal net Vilniaus miesto darbininkų taryba sutiktų duoti savo parašą po bendru atsišaukimu į Lietuvos gyventojus.

Taip kalba Mykolas Sleževičius, o man svyla veidai ir rankos. Kad taip būtų kalbėta žymiai anksčiau ir nesiterliota su Urachu ir bendrai svetimais, kad būtų pasitikėta savo krašto gyventojais!

— Man sunku būtų nusakyti šiandienines darbininkų nuotaikas. Viena aišku, Vilniaus darbininkų taryba pasmerkė urachininkus ir nieku būdu su jais nesidės į bet kokias kombinacijas. Urachininkai piktai patarnavo darbininkijai! Gal ir visam kraštui? Jūsų vyriausybė sudaroma Lietuvos valstybės tarybos pavedimu, kurios nutarimu buvo kviečiamas Urachas Lietuvoje karaliauti?

Mykolas Sleževičius be didelių šnekų mane suprato. Lietuvos valstybės tarybos nėra kaip ir kam paleisti, o reikalas skubus. Negalima delsti. Daug gražaus laiko pražiopsota.

— Bet štai į naujai sudaromą vyriausybę sutiko įeiti socialdemokratai Mykolas Biržiška, Augustinas Janulaitis ir Juozas Paknys, gal jie galėtų paveikti Vilniaus miesto darbininkų tarybą? — klausia jis, ir pats abejoja, kaip dabar tą tarybą taip ūmai sušauksi, kai reikalas degte dega!

— Gerai, kad jie sutiko įeiti į jūsų sudaromą vyriausybę, bet jie įeina asmeniniai, Socialdemokratų partijos neįgalioti, — pastebiu. Deja, kaip dabar visus tuos formalumus atliksi, kai priešas jau prie Vilniaus vartų tūno.

Su M. Sleževičium dar kalbamės apie šį tą. Nupasakoju jam, ką iš Jono Šepečio sužinojau, o taip pat lenkų pasiruošimą Vilnių pulti, kai tik vokiečiai pasitrauks. O vokiečiai pasitrauks prieš Naujuosius metus. Sleževičiui visa tai jau buvo žinoma, bet jis buvo patenkintas, kad jo turimos žinios dar kitais šaltiniais patvirtintos. Ir čia seka ryžtinga išvada, kad delsti nėra kada, reikia veikti.

Iš Sleževičiaus sužinau, kad be 3-jų čia sakytų socialdemokratų naujojon vyriausybėn sutiko įeiti iš liaudininkų Jonas Vileišis, krikšč. demokratų — *Čarneckis, A. Stulginskis;* santarininkų — Petras Leonas; pažangos, atseit, tautininkų — J. Tūbelis, A. Voldemaras; nepartinių — Mykolas Vosylius, Jonas Šimoliūnas ir Jonas Šimkus; žydų — J. Vigodskis ir gudų — J. Voronko. M. Sleževičius tai vyriausybei pirmininkauja. Vyriausybė kelsis į Kauną, o Vilniuj liks jos įgaliotas švietimo ministras Mykolas Biržiška. Vėliau krašto apsaugos ministru buvo paskirtas Velykis.

Iš visos tos vyriausybės narių gyvas tebėra tik Mykolas Biržiška, dabar Jungt. Amerikos Valstybėse gyvenąs. V. Čarneckis ir A. Stulginskis Sibire nukankinti mirė. Karys Velykis raudonųjų okupantų sušaudytas, o visi kiti anksčiau mirė, negu buvo Lietuva raudonųjų okupuota.

Mudviems dar apie šį tą šnektelėjus, M. Sleževičius išėjo. Pasidarė kiek jaukiau, kiek šilčiau. Jis lyg anas Kalėdų senelis apdovanojo viltimi.

Tai tokios 1918 m. buvo Kūčios. Kūčios didelio ryžto. Ryžto Lietuvos gyventojų pakirsti kelią raudoniemsiems okupantams.

(Tęsinys 7-me pusl.)

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų
Metų linki savo klijentams

BR. IR AL. URBONAI
Maisto Krautuvė

4559 So. Hermitage Ave. Chicago 9, Ill.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
savo draugams ir pažįstamiems linki

DUBYSA
A. KASPARAVIČIUS,
Svetainės savininkas

4555 So. Paulina Street Tel.: LA 3-9859

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ
Linkiu Visiems Savo Kostumeriams ir Draugams

JOE VILIMAS
CONTRACTOR and BUILDER
Home Repairs — Real Estate

6753 So. Rockwell Street Chicago, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2323

Linksmų Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų linkime
visiems savo kostumeriams ir draugams

EAGLE RESTAURANT
EVA POVILAITIS

1743 So. Halsted St. Tel.: CAnal 6-8456

Linksmų Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų linkime
visiems savo kostumeriams ir draugams

ECONOMY MEAT MARKET
KLEMENSAS NORKUS

2033 So. Halsted St. Tel.: CAnal 6-9597

Linksmų Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų linkime
visiems savo kostumeriams ir draugams

BRIDGEPORT TAP
MR. and MRS. GINTILAI

3503½ So. Halsted St. Tel.: YArds 7-3692

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų
Metų linki savo klijentams

G. & H. FOOD MARKET
Šviežių daržovių ir vaisių pardavimas
urmo kainomis

3423 So. Halsted Street Chicago 9, Ill.
Tel.: BIshop 7-9590

HAWTHORN - MELLODY FARMS
DAIRY

Keeler and Chicago Ave.
CHICAGO, ILL.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
visiems savo draugams ir pacientams linki

DR. S. BIEŽIS
Gydytojas ir Chirurgas

2201 West 22nd Street
CHICAGO, ILL.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
LINKI

PILSEN BREWING CO.
Brewers and Bottlers of
YUSAY PILSEN
Premium BEER
CHICAGO, ILLINOIS

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
visiems draugams ir kostumeriams linki

ZOLP'S MILLWORK
LIETUVIŲ ĮSTAIGA
SYLVESTRAS ir MARIE ZOLP, savininkai

3554 South Halsted Street
Tel.: YArds 7-2576

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲJŲ METŲ LINKI SAVO
DRAUGAMS IR KOSTUMERIAMS

SIMON GALZIN
GROSERNĖ ir BUČERNĖ

857 West 50th Street
Tel.: BOulevard 8-4514

Linksmų Kalėdų ir Laimingų
Naujųjų Metų linki

F. A. RAKAS, R. Ph.
VAISTINĖ

3201 So. Halsted Street **Chicago, Ill.**
Tel.: VIctory 2-8989

Nuotaikingų Kalėdų švenčių ir sėkmingesnių,
našesnių Naujųjų 1956 Metų
visiems savo kostumeriams ir
visiems tautiečiams linki

MITCHELL'S CLUB
IMPORTUOTI IR VIETINIAI GĖRIMAI
ALBERT G. MITCHELL, sav.

Tel.: VIrginia 7-8561 **3318 S. Halsted Street**

Daug linksmybės Kalėdose ir laimės
Naujiems Metams visiems
draugams ir klijentams linki

VIKTORAS KOŽICA
Gazolino stotis ir automobilių taisymo dirbtuvės
SHELL BENZINAS

Kampas 58-tos ir S. Western. Tel.: RE 7-9533

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
visiems kostumeriams ir draugams linki

SHUKYS, DOODY, ANTONISEN, INC.
REAL ESTATE — INSURANCE

3252 So. Halsted Street **Chicago 8, Ill.**

Laimingų Kalėdų ir Naujųjų Metų
visiems mano draugams ir pažįstamiems
Taipgi užkviečiu visus atsilankyti Naujų Metų sulauktuvių.

UŽKANDŽIAI BUS VELTUI.
ANN BRUZGULIS

ANN'S HILLTOP INN

8274 Keane Ave. **TErminal 9-9561**
WILLOW SPRINGS, ILLINOIS
(Prieš Tautines Kapines)

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

Čia paduodu atsišaukimą, kurį M. Sleževičiaus sudaryta vyriausybė išleido:

"LIETUVOS PILIEČIAI!

Vyrai! nekartą Lietuvos priešai norėjo uždėti ant mūsų amžiną nepakeliamą jungą, bet mūsų tėvynė nenugalėta. Ji gyva.

"Šiandien visi išvydome Laisvės rytojų švintant; Lietuvos nepriklausomybė neša visiems laisvę ir laimę; tai ginkime Lietuvos Nepriklausomą valstybę! Vienybėje, kaip broliai, pasidavę kits kitam rankas, eikime drąsiai į kovą, visi, kaip vienas stokim už tėvynę!

"Lietuva pavojuje!

"Vokiečių kariuomenei atsitraukiant, jau įsibrovė Lietuvon svetimoji Rusijos kariuomenė. Ji eina, atimdama iš mūs gyventojų duoną, gyvulius ir mantą. Jos palydovai — badas, gaisrų pašvaistė, kraujo ir ašarų upeliai. Tad ginkim Lietuvą! Parodykim, jog esam verti amžiais kovotos laisvės; šiandieną Lietuvos likimas mūsų pačių rankose.

"Nelaukdami toliau nei valandos, kas myli Lietuvą, kas troškta laisvės, kas pajėgia valdyti ginklą, stokime visi į Lietuvos krašto apsaugą. Būrių būriais eikime iš kaimų, viensėdijų, miestų ir miestelių, eikime iš visų Lietuvos kraštų laisvės ir Tėvynės ginti. Stokime drąsiai pirmi į kovą.

"Drąsiai, be baimės, kaip mūs tėvai ir sentėviai, užstokim kelią, pakelkim žygį už mūsų Motiną Tėvynę, už Lietuvos valstybę!"

Vilniaus kariniais reikalais rūpintis buvo pavesta karininkams Gužui ir Škirpai bei civiliui Liudui Girai. Kai gruodžio 31 d. lenkai įsibrovė į Vilnių, tai Lietuvos vyriausybės įgaliotas ministeris Vilniuje Mykolas Biržiška lenkų kariuomenės vadui pasiuntė tokią protesto notą:

"1918 m. gruodžio 31 d. iš pradžių laikraščiuose, paskiau ir tam tikruose atsišaukimuose paskelbta, jog gen. Wejtko esąs paskirtas Lietuvos karo apskrities vadu.

"1919 m. sausio 1 d. apie 5 val. po piet ginkluotas jaunimas užėmė Vilniaus miesto gatves. Tą pat ir sekančią dieną ginkluotieji jaunikliai gatvėse daro kratas, atiminėja iš praeivių ginklus ir veda tam tikrą kovą su darbininkais ties Varnų gat. Sausio 2 d. pasirodė gen. Morzeckio paskelbimas, jog jis esąs Vilniaus komendantu ir įvedęs Vilniuje nepaprastą karo stovį. Tą pat dieną lenkų spaudoje paaiškinta, jog Vilniaus gatvių užėmimas esąs padarytas lenkų karo pajėgų.

"Kadangi 1) Lietuvos ir Vilniaus valdžia, tad ir krašto apsauga, priklauso Laikinąjai Lietuvos vyriausybei; 2) Vilniaus miestas lenkų kariuomenės tapo paimtas be šios vyriausybės sutikimo; 3) apėmusi gatves kariuomenė ne tik neveikia Lietuvos karo pajėgų valstybinės vyriausybės vedama, bet ir savinasi svetimos valstybės ženklus (erelį prie kepurės); 4) stoja prieš Lietuvos gyventojų dalį, tariant Darbininkų tarybon susimetusius darbininkus, — tad Laikinoji Lietuvos vyriausybė pavedė man, jos generaliniam įgaliotiniui Vilniuje, pareikšti lenkų kariuomenės vadui Vilniuje griežčiausią protestą prieš jo pasisavinimą Lietuvos Vyriausybės teisių ir įsikišimą į vidujinius Lietuvos reikalus, kas gresia jai naminiu karu ir suirute".

Taigi iš to protesto aišku, kad Vilnių pirmiausia užėmė lenkų jaunimas, daugiausia lenkų gimnazijos mokiniai. Jei pirmoji Augustino Voldemaro sudaryta vyriausybė nebūtų žioplinėjusi ir nebūtų savim pernelyg pasitikėjusi, Vilniaus apsigynimo reikalas būtų atsidūręs į tikras rankas. O be to, Lietuvos valstybės taryboj įsigalėjus urachinėms nuotaikoms iš viso neparodyta noro remtis Lietuvos gyventojais, ar Vilniaus mieste darbininkija, bet laukta iš šalies monarchinės pagalbos. Daug gražaus laiko buvo niekais praversta ir dėlei to Vilnius buvo pražiopsotas. — *J. Vlks.*

— Vokietijoje 683 lietuviai džiovininkai laukia mūsų pagalbos. Aukokime jiems šio vajaus

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
LINKI VISIEMS GEROS
VALIOS LIETUVIAMS

The BEST RESTAURANT
1810 South Halsted Street
ir
Auditorium RESTAURANT
3131 South Halsted Street

MONIKA ir KAROLIS CICĖNAI,
SAVININKAI

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
savo klijentams, draugams linki

MIKAS ČESAS
MOBILOIL BENZINAS
AUTO MOTORŲ TAISYMAS

1934 West 59th Street **GRovehill 6-9136**

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
SAVO DRAUGAMS IR VISIEMS LIETUVIAMS LINKI

PETRAS POCIUS
KONTRAKTORIUS

6828 SO. MAPLEWOOD AVE. **REpublic 7-1223**

Linkime Visiems Savo Kostumeriams ir Draugams
LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ
Telefonas VIrginia 7-8578

"ROCKWELL LOUNGE"
GERAS ALUS — VYNAS — DEGTINĖ
4535 So. Rockwell Street **Chicago, Ill.**

LEONAS IR MARY PETKELIAI
SAVININKAI

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
visiems mūsų pirkėjams ir draugams linki

MALELO CAMERA & ELECTRIC CO.
The Friendly Store for Helpful Advice and Lower Price

3336 So. Halsted Street **YArds 7-6067**

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

LINKIME VISIEMS LIETUVIAMS

PAULINA TURKISH BATHS
CHAS. LAURINAVIČIUS ir SŪNUS, Sav.

1657 WEST 45th STREET **Tel.: VIrginia 7-9493**

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ
METŲ VISIEMS DRAUGAMS IR
KOSTUMĖRIAMS LINKI

MACKE REALTY CO.
K. J. MAČIUKAS

2439 West 69th St. **Tel.: PRospect 6-3140**

DAUG DŽIAUGSMO IR LAIMĖS VISIEMS
LIETUVIAMS TĖVYNĖJE IR PLAČIAJAME
PASAULYJE

Visada pasirengę patarnauti mūsų artimiems
naujų ir vartotų dovanų persiuntime į
Lietuvą ir į visą Europą.

PATRIA GIFT PARCEL CO.
3741 West 26th Street
CHICAGO 23, ILL.

Linksmų Žiemos Švenčių Kalėdų Visiems
Draugams ir Kostumeriams Linki

TALMAN AVENUE TAVERN

PETRAS ir ELENA VENGELIAUSKAI, sav.
DEGTINĖ, VYNAS, ALUS IR MALONUS
PATARNAVIMAS VISIEMS

4500 So. Talman Ave. **Tel.: VIrginia 7-8465**

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų
savo kostumeriams, draugams
ir pažįstamiems linki

PRECIN PHOTO STUDIO, INC.
EDWARD ULIS

4068 Archer Avenue
Tel.: VIrginia 7-2481

Sveikinu visus savo klijentus, visuomenės veikėjus ir pažįstamus su Šv. Kalėdomis ir linksmais Naujais Metais. Gyvendami šioje garbingoje Demokratijoje, per šias šventes mes linksminsimės ir džiaugsimės, jog esame gyvi, sveiki ir saugūs.

Būdamas lietuviu, labai atjaučiu tuos mūsų tautos žmones bei visuomenės veikėjus, kurie negalės linksmai ir laimingai švęsti šias Kalėdas, kaip kad mes, gyvendami Amerikoje, jas švęsime. Todėl mums reikia dėkoti Dievui, kad mūsų šalis yra laisva ir pasiryžusi išlaisvinti iš užpuolikų pavergimo dideles ir mažas tautas.

CHARLES P. KAL

Tik du lietuviai dalyvavo taupytojų konvencijoje

Sen. Knowland kalbėjo apie Lietuvos pavergimą, — sako Jonas Kazanauskas

Š.m. lapkr. 7-11 d. Floridoj, Miami Beach mieste, įvyko 63-čioji metinė visos Amerikos tupymo ir skolinimo b-vių lygos konvencija. Joj buvo gvildenta daug paskolas ir taupymą liečiančių reikalų, aptarti netolimos ateities galimumai. Konvencijoj buvo 3,500 žmonių. Daug finansų srities specialistų, valdžios atstovų, technikų. Jų tarpe buvo tiktai du lietuviai: p. Šalna iš Filadelfijos ir Jonas J. Kazanauskas iš Chicagos.

Jūsų korespondentas, norėdamas Amerikos lietuvius supažindinti su svarbesniais konvencijoj svarstytais klausimais, užklausė Mutual Federal Savings and Loan Association prezidentą keletą klausimų, į kuriuos jis mielai sutiko atsakyt.

— Kokią naudą duoda taupymo b-vių konvencijos? — užklausėme p. Kazanauską.

— Visos konvencijos yra naudingos, jeigu suvažiavusieji kreipia reikalingą dėmesį į keliamus klausimus, — pareiškė p. Kazanauskas. — Ši konvencija buvo ypatingai naudinga. Mums, kurie turime administruoti žmonių sutaupytus ir mums patikėtus pinigus, visą laiką turi rūpėti bendrieji krašto ūkio ir finansų reikalai. Visiems reikia daboti, kad Amerikos ūkio pagrindai būtų stiprūs, kad nepasireikštų infliacija. Be to, mums rūpi patirti, kokia yra mūsų pramonės ateitis.

— O kokia ta ateitis numatoma?

— Konvencijoje paaiškėjo, kad naujų namų statyba ir pastatytųjų taisymas ateinančiais metais eis visu smarkumu. Lygos prezidentas Edgerton, pasiremdamas jau šiandien pastebimomis ekonominėmis tendencijomis, pareiškė, kad ateinančiais metais taupymo ir skolinimo b-vės išskolins daugiau negu penkis bilijonus dolerių. Bendrovės turės galimybės tai padaryti, nes žmonės bendrovėmis pasitiki, pinigus jose taupo. Taupomais pinigais jos padeda naujus namus pirkti ir statyti. Šiandien Amerikoj dar reikia bent dviejų milijonų namų. Krašte gyventojų skaičius auga smarkiai, reikės dar daugiau namų. Čia mums, taupymo ir skolinimo b-vių atstovams, yra didelis ilgų metų darbas. Mums rūpi galimai geriau jis atlikti, todėl ir keliaujame į konvencijas.

— Ar visą laiką tiktai paskolų reikalus svarstėte?

— Ne, konvencijoje buvo ir kitokių kalbų. Konvencijos vadovybė pakvietė 2 senatorius: vieną demokratą, o kitą republikoną. Kiekvienas jų pasakė įdomias kalbas. Demokratas sen. George A. Smathers kalbėjo apie Floridą, apie toje valstybėje augantį taupymo b-vių tinklą ir apie šių b-vių vedamą gerą darbą statybos srityje. Jis paminėjo Indianos ir Illinois valstybes, kurių gyventojai keliauja į Floridą ir prisideda prie tos valstybės gerbūvio. Ten iškeliauja didokas skaičius ir lietuvių.

— Kitokią kalbą pasakė Kalifornijos sen. William Knowland. Jis nurodė į nepaprastai didelę atskirų valstybių savarankumą ir JAV organizatorių gilią išmintį, dedant valstybei tokius gerus pagrindus. Jis patarė visiems saugoti valstybių savarankiškumą, neleisti visko centralizuoti, apsaugoti kiekvieno žmogaus teises. Jis priminė, kad sovietų Rusija yra pavergusi 900 milijonų gyventojų, kad ji sulaužiusi 25 pasirašytas sutartis bei pasižadėjimus. Savo kalboj keliais atvejais jis paminėjo ir pavergtą lietuvių tautą. Pastebėjo, kad JAV turi pagelbėti už laisvę kovojančioms tautoms. "Kas didina žmogaus laisvę, mes turime remti; kas laisvei kenkia, turime priešintis", — sako sen. Knowland. Jam suvažiavusieji garsiai plojo, — baigė p. Kazanauskas.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS.

Visiems lietuviams linkiu linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų

ELLEN PUTRIS
LIETUVIŠKŲ ATVIRUKŲ GAMINTOJA
1808 So. 49th Ave., Cicero, Illinois
Švenčių, sukakčių, vardinių, gimtadienių ir kitų progų įvairiaspalviai atvirukai su vokais.
Knygų ir dovanų pardavėjams duodama nuolaida.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų visiems draugams ir kostumeriams linki

GOLD COAST INN
JOE IR PRUDENCIJA RAČUNAI, sav.
Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas.
2525 West 71st St. Tel.: REpublic 7-9785

Linksmų Šv. Kalėdų Švenčių ir Laimingų Naujų Metų
Linkime Visiems Savo Kostumeriams ir Draugams

BRUNO SHUKIS, Sr.
NAMŲ STATYTOJAS
7123 S. Maplewood Ave. Chicago, Ill.
Phone: REpublic 7-8283

THE SEASON'S GREETINGS
to all our friends everywhere!

Morris B. Sachs Inc.

May we take this opportunity to again thank you for the friendship and loyalty that has meant so much to us through the years.

South—6638 S. Halsted—North 3400 Diversey

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ
LINKIU VISIEMS SAVO KOSTUMERIAMS
IR DRAUGAMS

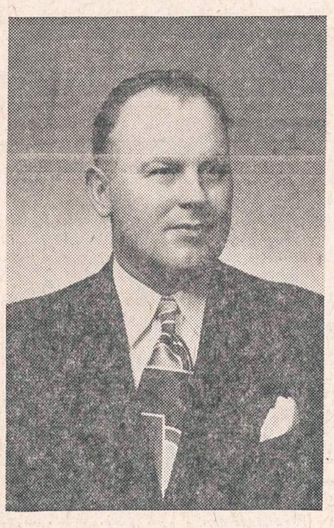

JULIUS KUZAS
WHOLESALE MEAT DISTRIBUTOR
6840 S. Artesian Ave. WAlbrook 5-8744

ŠVENTŲ KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ
PROGA SVEIKINA CHICAGOS IR
JOS APYLINKĖS LIETUVIUS

JOHN J. KAZANAUSKAS
MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND
LOAN ASS'N. PREZIDENTAS

Linksmų Kalėdų Švenčių ir Laimingų
Naujųjų Metų visiems linki

MONARCH
LIQUORS

Mrs. A. Naujokas Mr. J. Naujokas

Čia yra didžiausias pasirinkimas visokių rūšių vietinių ir importuotų gėrimų nupigintomis šventėms kainomis.

Savininkai ALEKSANDRA IR JUSTINAS NAUJOKAI

3529 So. Halsted St. Tel. YA 7-6054

Kalėdų ir Naujų Metų proga sveikina
visus savo kostumerius ir draugus

A. ANDREWS
HARDWARE, TOOLS and CUTLERY
135 Broadway Melrose Park, Illinois
Phone: FILLMORE 4-0745
33 metus pasėkmingai aptarnauja savo kostumerius.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ VISIEMS
DRAUGAMS IR KOSTUMERIAMS LINKI

PEOPLE'S HARDWARE & PAINT CO.
GREGORAVIČIAI, Savininkai
1901 WEST 47th STREET LAfayette 3-4139

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ LINKIME VISIEMS
SAVO KOSTUMERIAMS IR DRAUGAMS

Kazimieras ir Elzbieta Tamanauskai
BARBERYS
2224 So. Leavitt St. Tel.: FRontier 6-3756